

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXIV

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, LIEPOS (JULY) 9 d., 1915 M.

No. 28

Didėji Karė.

Nuo vakarinio karės lauko, kaip paprastai, prieštaraujantis ateina žinios. Tarkime, pirmyn žengimas rodo susilpnėjimą, o tas vokiečiams suteikia progą pasigirti, nors kartais ir be pamato. Vokiečių kariūnėse vakaruose tapo sudrūtinta, nes čia sūnčia vis daugiau kareivių iš rytų ir jie ir vakaruose mėgina smarkiai žengti pirmyn, bet kaip iki šiol, bet francūzai jų užpuolimus atmuša.

Ir paskutinis didelėmis pajėgomis mėginimas Vokiečių sąsų įpėdinio iš visų pusių apsiausti svarbiausią rytuose francūzų tvirtovę Verdun nepasisekė. Vokiečių atakai ir bombardavimai iš didelių kanuolių francūzų pozicijų tarp Benarville ir Four de Paris buvo labai smarkūs. Jie priejo iki pirmųjų apkasų linijos, bet jai pagelbon atėjo antroji linija ir vokiečius užtvino. Nepasisekė vokiečiams užpuolimai ir Vosges kalnuose, prie Langensfeld Kofel ir Helgenfuerst.

Smarkūs artilerijų mušiai buvo lygiai šiaurinėje Francūzijoje, kaip ir Belgijoje, tarp Neuville, Ecurie ir Roclincourt, taipgi ant fronto tarp Somme ir Aisne, bet be svarbesnių pasekmių. Ant dešiniojo Aisne uosės kranto, taipgi Champagne dirtrike tarp Soupir ir Troyon francūzai išsprogdino didelę eilę vokiškų minų. Argonne distrikte vokiečių užpuolimai liko su dideliais jiems nuostoliais atmušti. Smarkios artilerijos intymės traukiasi prie Meuse kalvų, grabėse prie Calonne ir La Haye, taipgi Vosges kalnuose prie Fontenette ir Hartmannswellerkopf.

Iš Berlio pranešama, jog Argonne distrikte vokiečiai vis mėgina pirmyn žengti. Kaip sako vokiečių raportas, liepos 2 d. jiems tose apietankėse teko 2,556 nelysiai, tame 37 oficerai, 255 mašininės kanuolės ir 72 minų mėtytojai ir mitrailleses. Meuse distrikte francūzai keturis kartus užpuolė vokiečių pozicijas, bet visi užpuolimai tapo atmušti. Francūzai nužudė savo pozicijas prie Les Eparges. Prie Regnieville vokiečiai paveržė 1,800 pėdų francūzų grabių; taipgi jie tapo išvyti iš dalies iš girios, prie Fay-en-Hay.

Vokiečiai orlaiviai vėl atsilankė Anglijoje ir bombardavo iš oro fortą netoli Harwich. Mėtė jie paskui bombas Francūzų miestuose Nancy ir Dombak ir išardė geležinkelio liniją į fortą Remiremont. Vokiečiai Belgijoje pagavo vieną angliską orlaivį, o kitą francūzišką.

Vokiečiai griebė, jog iki šiol jie paskandino 73 angliskus mažus ir didelius kariskus laivus (tame 16 mušo laivų), turėjusių 647,709 tonus įtalpos. Jeigu ir toliau angliai neismoks geriau savo laivų apsaugoti, vokiečiai ir ant jurių gali viršų paimiti.

Telegramai atsiųsti per Sayville, vokiškam ambasadoriui Washingtono praneša, kad prie Ypern su dideliais nuostoliais tapo atmušti francūzų ir anglų užpuolimai. Prie Prete vokiečiai paėmė 400 jardių francūzų grabių. Francūzai čia turėjo didelius nuostolius. Prie Norroy vokiečiai išsprogdino francūzų stovyklą.

Ant šiaur-rytinio karės lauko, taigi Lietuvoj, nieko svarbesnio neatsitiko. Mušiai rodo buvo Suvalkijoje ir prie Šiaulių; nors vokiečiai ir griebė sumušimus rusų, bet mušiai tie buvo, matyt, nesvarbūs. Lietuvoj viskas pasilieką, kaip buvo, svarbesnių permainų nėra. Vokiečiai, kaip naikino Lietuvą, taip ir naikina. Veržia nuo žmonių maistą ir juos badan stumia. Kaip kur žmonės maitinasi ant mušių laukų rastų užmuštų arklių jau pagedusia mėsa.

Vokiečių kariskais laivynas mėgino bombarduoti Latvijos portą Vindavą, bet tvirtėnis rusų laivynas vokiečių laivus nuvijo. Prie Vindavos ir prie salos Gothland rusiški laivai paskandino vokišką minų klotąjį Albatros ir didelį skraiduolį Deutschland typos. Užpuolimas laivais Rygos vokiečiams taipgi nepasisekė. Jie norėjo Latvijoje ant kranto išsodinti savo žemės kariūnėse ir jeigu nepasisektų ten užsilaikyti, tai tikėjosi bent maisto prisipiešti, bet tas nepasisekė: rusų kariskai laivai gabenančius kareivius laivus nuvijo, o pakrančių baterijos kareiviams išlipti neleido.

Už tai Galicijoje rusams nesisėka. Nors rusų kariūnėse vadovai ir stengiasi pertikrinti, kad ir Galicijoje rusų armija netaupo sumuštą; rusų armija traukiasi vien iš strategiško atžvilgio, kad kitaip karės frontą sutvarkyti būtų galima (taip dabartinėje karėje visi savo nepasisekimus aiškina), bet ištikro, turbut, rusų kariūnėse Galicijoje tapo įveikta sujungtos austro-vokiečių kariūnės. Galicija, kaip užtikrina Viennos pranešimas, tapo nuo rusų beveik išvalyta, laikosi jie vos keliose vietose. Už tai sujungta austro-vokiečių kariūnė išiveržė jau vėl Lenkijoje. Smarkūs mušiai prasidėjo Liublino gubernijoje prie miestelio Krasnik, kur ir karės pradžioje buvo smarkūs mušiai ir kur pirmą sykį rusai tapo didesniame mušyje sumušti ir atgal nustumti.

Austro-vokiečių kariūnė neapsistojo prie Krasniko, bet nužengė jau toliau. Sulyg laikraščiu pranešimo, sujungta austro-vokiečių armija užėmė rusų tvirtovę Zamosc. Ištikro vienok, kaip tvirtovė, Zamosc vertė neturi, yra tai sena, negalinti priešintis naujų kanuolių šūviams dar lenky laukų tvirtovė. Rusai mano, kad iš Liublino gubernijos sujungta austro-vokiečių kariūnė pasistengs apvaldyti geležinkelį susibėgimui ir Lietuviškos Brastos (Gardino gub.) tvirtovę, kur susibėga geležinkeliai, einanti Maskvą, Varšavą ir Petrogradą. Brastos tvirtovė yra tvirtiausia Rusijoje. Už jos iki Maskvai nėra daugiau tvirtovių, Maskvą nuo priešų gina vien sunkiai pereinamos Pinsko klampynės. Netoli Brastos, taipgiu Gardino gub., yra kita mažą rusų tvirtovę Goniondz, bet ji neturi didelės svarbos.

Rytinėje Galicijoje sujungta austro-vokiečių kariūnė, vedama vokiško generolo Linsingen, pristartino prie upės Zlota Lipa ir nuo rusų kariūnės išvalė visą vakarinę upės pusę. Apie linkėse Kamionka Strumilowa ir Krasno eina dar vis smarkūs mušiai su atgal besitraukiančiais rusais. Lenkijos pusėje, prie Galicijos rubėžių, rusai pasitraukė iš Krylowo; ištraukdami, jie miestą užėgė. Rusai tapo išvyti iš jų stovyklų prie Pov iki Plonka. Dar smarkūs mušiai traukiasi prie upės Wieprz. Mušij prie Krasniko paimta nelaisvėn 29 oficerai ir 8,000 rusų kareivių ir šešias mašinines kanuoles; taipgi 6 amunicijos vežimus. Rusų kariūnė tapo pervaryta per upę Dniestrą.

Bukovinoj, tarp upių Dniestr ir Prut rusai dar vis smarkiai priešinasi, jie stengiasi čia perlaizti priešų liniją. Bet tas jiems nepasisekė, nors jie nužudė 20,000 kareivių; jie tapo iš Bukovinos Besarabijon, Rusijos pusėn, išvyti. Dabar, negalint rusams atsilaukti, visa vakarinė Rusijos juosta atiduota naikinimui Rusijos priešų, tik tie priešų naikinami kraštai yra ne tikra Rusija, bet lietuvių, lenkų, mažrusų ir rumunų kraštai.

Rymas. Labai daug nesmagumo sukėlė Italijoj tas, kad montenegrai išskė savo vėliavą Albanijos tvirtovėse Scutari. Neseniai serbų kariūnė užėmė kitu

du Albanijos miestus—Tirana ir Elbassana. Tas taip pat sukėlė didelį neuzsiganėdinimą Ryme. Mat italai labai yra užinteresuoti Albanijos likimu. Sakoma, kad itali valdžia nusijuntė dėti to protestus Serbijos ir Montenegro valdžioms. Italija taipgi užprotestavo prieš Albanijos miestų užėmimą Anglijoje, Rusijoje ir Francūzijoje, nes šios viešpatijos 1912 metais konferencijoje Londone sutvėrė Albanijos nepriklausomą viešpatiją. Albanijos galutinis likimas, kaip dabar sutarta, turės būti išrištas šiai karei pasibaigus.

Petrogradas. Caro tapo išleistas ukazas apie sutvėrimą Rusijos specialios tarybos amunicijos pagamimui. Išreikšė neabejotiną viltį į puikią ateitį rusų tautos, caras šiaip ukaze toliau kalbėjo:

"Ilgą karę reikalauja vis nauji pasistengimų, bet apgalėdami augancias priešinys, sustiprinime savo širdis, pasiryžusias kovoti su Dievo pagalba iki kol pilnas laimėjimas nepavyks rusų ginkly. Prieš tur būt sutrintas, nes be to ramybė yra negalima.

"Su stiprių užsitikėjimu ir neišsėmama Rusijos jėga, aš tikioju, kad valdiškos ir viešos įstaigos rusiškios industrijos ir vis išistikmi tėvynės vaikai, be skirtumo idėjų ar klasių, dirbs išvieno sutikime, kad užganėdinti reikalavimus mūsų drąsios armijos.

"Šita yra vienatinė ir nuo šios dienos nacionalė užduotis, į kurios išrišimą tur būt atkreiptos visos mintys sąvienytos Rusijos."

Bernas, Šveicarijoje. Iš privatiškų šaltinių sužinota, kad Vokietija neseniai davė paliepiamą padirbimui 15,000 automobilinių rogių, kad jas turėti gatavas, jeigu karė užsitęstų ir ateinančią žiemą.

Geneva. Žinia iš Leybach, Austrijoj, praneša, kad italai užėmė austrų tvirtovę kalnuose prie Coni Sugna. Šių fortų sutaisymas atsiėjo austrams \$800,000; italy užpuolimas buvo visai netikėtas.

Londonas. Dominion linijos laivas Armenian tapo nuskandintas vokiškų torpedos netoli Anglijos pakraščiu. Armenian buvo tavorinis laivas ir vežė iš Amerikos muls, kurie turejo būt naudojami anglų armijoj. Dvidešimtis amerikony, kurie buvo munikams lieka dar tvirtovė Achi Babas. Paskui jie turės jau atvirą kelią į Konstantinopolį. Mušiai dabar eina prie Achi Babas.

Iš Berlio jau keletą kartų pranešama apie sukilimus Indijose. Kad Indijų gyventojai gali būt neužganėdinti iš Anglijos valdymo, tas gal būt teisybė, bet nuo neužganėdinimo iki sukilimo dar toli. Greičiau Berlio žinios apie sukilimus Anglijos kolonijose išreiskia vien vokiečių geismus, kurie gali nevisti išsipildyti.

Apie prisidėjimą Balkanų tautų prie tarkinukų dabartinę karę prieštaraujancias garsina žinias: tarkininkai išreiskia viltį, kad bent Rumanija greitai įsiveržė Austrijon, bet iki šiol nei vienos pusės viltis neišsipildė. Dabar iš Berlio užtikrinama, jog Rumanija atmetė tarkinukų pasiūlymus, nes Austrija ir Vokietija siūlo daugiau. Lengva vienok siulyti svetimus kraštus, kokius, kad gauti, reikia pirmą apvaldyti, nuo priešų atimti.

Iš Karės Lauko.

Rymas. Labai daug nesmagumo sukėlė Italijoj tas, kad montenegrai išskė savo vėliavą Albanijos tvirtovėse Scutari. Neseniai serbų kariūnė užėmė kitu

du Albanijos miestus—Tirana ir Elbassana. Tas taip pat sukėlė didelį neuzsiganėdinimą Ryme. Mat italai labai yra užinteresuoti Albanijos likimu. Sakoma, kad itali valdžia nusijuntė dėti to protestus Serbijos ir Montenegro valdžioms. Italija taipgi užprotestavo prieš Albanijos miestų užėmimą Anglijoje, Rusijoje ir Francūzijoje, nes šios viešpatijos 1912 metais konferencijoje Londone sutvėrė Albanijos nepriklausomą viešpatiją. Albanijos galutinis likimas, kaip dabar sutarta, turės būti išrištas šiai karei pasibaigus.

Petrogradas. Caro tapo išleistas ukazas apie sutvėrimą Rusijos specialios tarybos amunicijos pagamimui. Išreikšė neabejotiną viltį į puikią ateitį rusų tautos, caras šiaip ukaze toliau kalbėjo:

"Ilgą karę reikalauja vis nauji pasistengimų, bet apgalėdami augancias priešinys, sustiprinime savo širdis, pasiryžusias kovoti su Dievo pagalba iki kol pilnas laimėjimas nepavyks rusų ginkly. Prieš tur būt sutrintas, nes be to ramybė yra negalima.

"Su stiprių užsitikėjimu ir neišsėmama Rusijos jėga, aš tikioju, kad valdiškos ir viešos įstaigos rusiškios industrijos ir vis išistikmi tėvynės vaikai, be skirtumo idėjų ar klasių, dirbs išvieno sutikime, kad užganėdinti reikalavimus mūsų drąsios armijos.

"Šita yra vienatinė ir nuo šios dienos nacionalė užduotis, į kurios išrišimą tur būt atkreiptos visos mintys sąvienytos Rusijos."

Bernas, Šveicarijoje. Iš privatiškų šaltinių sužinota, kad Vokietija neseniai davė paliepiamą padirbimui 15,000 automobilinių rogių, kad jas turėti gatavas, jeigu karė užsitęstų ir ateinančią žiemą.

Geneva. Žinia iš Leybach, Austrijoj, praneša, kad italai užėmė austrų tvirtovę kalnuose prie Coni Sugna. Šių fortų sutaisymas atsiėjo austrams \$800,000; italy užpuolimas buvo visai netikėtas.

Londonas. Dominion linijos laivas Armenian tapo nuskandintas vokiškų torpedos netoli Anglijos pakraščiu. Armenian buvo tavorinis laivas ir vežė iš Amerikos muls, kurie turejo būt naudojami anglų armijoj. Dvidešimtis amerikony, kurie buvo munikams lieka dar tvirtovė Achi Babas. Paskui jie turės jau atvirą kelią į Konstantinopolį. Mušiai dabar eina prie Achi Babas.

Iš Berlio jau keletą kartų pranešama apie sukilimus Indijose. Kad Indijų gyventojai gali būt neužganėdinti iš Anglijos valdymo, tas gal būt teisybė, bet nuo neužganėdinimo iki sukilimo dar toli. Greičiau Berlio žinios apie sukilimus Anglijos kolonijose išreiskia vien vokiečių geismus, kurie gali nevisti išsipildyti.

Apie prisidėjimą Balkanų tautų prie tarkinukų dabartinę karę prieštaraujancias garsina žinias: tarkininkai išreiskia viltį, kad bent Rumanija greitai įsiveržė Austrijon, bet iki šiol nei vienos pusės viltis neišsipildė. Dabar iš Berlio užtikrinama, jog Rumanija atmetė tarkinukų pasiūlymus, nes Austrija ir Vokietija siūlo daugiau. Lengva vienok siulyti svetimus kraštus, kokius, kad gauti, reikia pirmą apvaldyti, nuo priešų atimti.

Rymas. Labai daug nesmagumo sukėlė Italijoj tas, kad montenegrai išskė savo vėliavą Albanijos tvirtovėse Scutari. Neseniai serbų kariūnė užėmė kitu

du Albanijos miestus—Tirana ir Elbassana. Tas taip pat sukėlė didelį neuzsiganėdinimą Ryme. Mat italai labai yra užinteresuoti Albanijos likimu. Sakoma, kad itali valdžia nusijuntė dėti to protestus Serbijos ir Montenegro valdžioms. Italija taipgi užprotestavo prieš Albanijos miestų užėmimą Anglijoje, Rusijoje ir Francūzijoje, nes šios viešpatijos 1912 metais konferencijoje Londone sutvėrė Albanijos nepriklausomą viešpatiją. Albanijos galutinis likimas, kaip dabar sutarta, turės būti išrištas šiai karei pasibaigus.

Petrogradas. Caro tapo išleistas ukazas apie sutvėrimą Rusijos specialios tarybos amunicijos pagamimui. Išreikšė neabejotiną viltį į puikią ateitį rusų tautos, caras šiaip ukaze toliau kalbėjo:

"Ilgą karę reikalauja vis nauji pasistengimų, bet apgalėdami augancias priešinys, sustiprinime savo širdis, pasiryžusias kovoti su Dievo pagalba iki kol pilnas laimėjimas nepavyks rusų ginkly. Prieš tur būt sutrintas, nes be to ramybė yra negalima.

"Su stiprių užsitikėjimu ir neišsėmama Rusijos jėga, aš tikioju, kad valdiškos ir viešos įstaigos rusiškios industrijos ir vis išistikmi tėvynės vaikai, be skirtumo idėjų ar klasių, dirbs išvieno sutikime, kad užganėdinti reikalavimus mūsų drąsios armijos.

"Šita yra vienatinė ir nuo šios dienos nacionalė užduotis, į kurios išrišimą tur būt atkreiptos visos mintys sąvienytos Rusijos."

Bernas, Šveicarijoje. Iš privatiškų šaltinių sužinota, kad Vokietija neseniai davė paliepiamą padirbimui 15,000 automobilinių rogių, kad jas turėti gatavas, jeigu karė užsitęstų ir ateinančią žiemą.

Geneva. Žinia iš Leybach, Austrijoj, praneša, kad italai užėmė austrų tvirtovę kalnuose prie Coni Sugna. Šių fortų sutaisymas atsiėjo austrams \$800,000; italy užpuolimas buvo visai netikėtas.

Londonas. Dominion linijos laivas Armenian tapo nuskandintas vokiškų torpedos netoli Anglijos pakraščiu. Armenian buvo tavorinis laivas ir vežė iš Amerikos muls, kurie turejo būt naudojami anglų armijoj. Dvidešimtis amerikony, kurie buvo munikams lieka dar tvirtovė Achi Babas. Paskui jie turės jau atvirą kelią į Konstantinopolį. Mušiai dabar eina prie Achi Babas.

Iš Berlio jau keletą kartų pranešama apie sukilimus Indijose. Kad Indijų gyventojai gali būt neužganėdinti iš Anglijos valdymo, tas gal būt teisybė, bet nuo neužganėdinimo iki sukilimo dar toli. Greičiau Berlio žinios apie sukilimus Anglijos kolonijose išreiskia vien vokiečių geismus, kurie gali nevisti išsipildyti.

Apie prisidėjimą Balkanų tautų prie tarkinukų dabartinę karę prieštaraujancias garsina žinias: tarkininkai išreiskia viltį, kad bent Rumanija greitai įsiveržė Austrijon, bet iki šiol nei vienos pusės viltis neišsipildė. Dabar iš Berlio užtikrinama, jog Rumanija atmetė tarkinukų pasiūlymus, nes Austrija ir Vokietija siūlo daugiau. Lengva vienok siulyti svetimus kraštus, kokius, kad gauti, reikia pirmą apvaldyti, nuo priešų atimti.

Rymas. Labai daug nesmagumo sukėlė Italijoj tas, kad montenegrai išskė savo vėliavą Albanijos tvirtovėse Scutari. Neseniai serbų kariūnė užėmė kitu

du Albanijos miestus—Tirana ir Elbassana. Tas taip pat sukėlė didelį neuzsiganėdinimą Ryme. Mat italai labai yra užinteresuoti Albanijos likimu. Sakoma, kad itali valdžia nusijuntė dėti to protestus Serbijos ir Montenegro valdžioms. Italija taipgi užprotestavo prieš Albanijos miestų užėmimą Anglijoje, Rusijoje ir Francūzijoje, nes šios viešpatijos 1912 metais konferencijoje Londone sutvėrė Albanijos nepriklausomą viešpatiją. Albanijos galutinis likimas, kaip dabar sutarta, turės būti išrištas šiai karei pasibaigus.

Petrogradas. Rusų valdžia atsispręsdė Svedijos už sulaužymą neutraliteto, kuomet laike mušo Baltiko jūroje, prie salos Gothland paduoda labai mažą žinių apie šitą atsitikimą.

Žinia iš Kopenhago praneša, kad vokiškais mušo laivas Wittelsbach, kuris tapo laike mušus sugadintas, ir kitas didelis mu-

šio laivas, panašus į Kaiser, sugrižo į Kiel uostą. Antrasai laivas turi daug skylių žemiaus vandens linijos.

Kita žinia praneša, kad vokiškais laivas Albatros, mininkas, buvo vejamas keturių rusiškų skraiduolių ir išsoko ant kranto, kad nepatekti nelaisvėn. Iš jo igulos 21 jureivis tapo užmuštas, o 27 sužeisti.

Pranešama taipgi, kad vokiškais torpedinis laivas atvyko į Katthammersvik, ant Gothland salos, su daugeliu sužeistų jureivių.

Washingtonas. Washingtonas pasiekė gandas, buk Vokietija rengiasi įsteigti kur nors Amerikos pakraščiuose paslaptą stotį savo povandeninėms valtims. Dabar mat daugybė laivų su amunicija plauks iš Amerikos Europon ir sakoma, kad admiralas von Tirpitz išdirbinėja, ar jau išdirbs planą, kaip pasiūti povandenines valtis čia pat į Amerikos pakraščius.

Londonas. Anglų submarinas (povandeninė valtis—birželio 26 d. nuskandino Marmuro jūroje turkišką transportą No. 42, kuris vežė kariūnėse ir Dardanelių fortus. Šiaip praneša žinia iš Atėnų.

Brussels, Belgijoje. Gen. von Bissing, vokiškias general-gubernatorius Belgijos, išleido prisaikymą, kuriom aštriai užginatima nešioti, ar vartoti belgų tautiškas spalvas, arba ženklelius. Už prasizengimą—piniginė bausmė ir kalėjimas.

Rymas. Šveicarijos kariūnė tapo sutraukta ant austro-vokiško rubėžiaus, nes Vokietija uždarė rubėžių tarp Šveicarijos ir Vokietijos. Šveicarija užklauso, kodėl taip padaryta, bet Vokietija atsakė išaiškinti. Todel Šveicarijos valdžia pradeda abejoti, ar tik kartais Vokietija nemano sulaužyti Šveicarijos neutraliteto taip, kaip sulaužė Belgijos neutralitetą.

Londonas. Čia vėl pradėjo platintis gandas, kad vokiečiai rengiasi prie naujo stiprus užpuolimo ant anglo-francūzų fronto Belgijoje ir šiaurinėje Francūzijoje. Toki gandai pasiekė Londoną beveik tuom pačiu laiku iš Paryžiaus, Zuricho, Brusselio ir Amsterdamo. Sulyg žinios iš Zuricho, dešimtis vokiškų korpusų (400,000 vyrų) traukia nuo rytinio fronto linkui Belgijos rubėžiaus.

Žinia iš Viennos praneša, kad laikraštis Fremdenblatt patalpino straipsnį, kuriame sakoma, kad Austrija niekuomet nebuvo pradėjusi derybų apie susitaikinimą.

Petrogradas. Tarp Bugo ir Vislos upių Liublino gubernijoje, siaučia didžiausias mušis nuo Lembergo paėmimo laiku. Mušio linija išsitiesusi apie 90 verstų. Austro-vokiška armija po vadovystę gen. von Mackensen rusus, kad perlaizyt rusų frontą ir atidaryt sau kelią linkui Liublino.

Berlinas. Rusai tapo nustumti ant savo paskutinių atsigynimo linijų Galicijoje. Gen. von Linsingen, sulyg oficialio vokiečių pranešimo, nustumė rusus skersai upės Zlota Lipa, į pietryčius nuo Lembergo. Į šiaurį rusus nuo Lembergo austrų armija apvalė nuo rusų vakarinį krantą upės Bug.

Petrogradas. Rusų valdžia atsispręsdė Svedijos už sulaužymą neutraliteto, kuomet laike mušo Baltiko jūroje, prie salos Gothland paduoda labai mažą žinių apie šitą atsitikimą.

Žinia iš Kopenhago praneša, kad vokiškais mušo laivas Wittelsbach, kuris tapo laike mušus sugadintas, ir kitas didelis mušio laivas, panašus į Kaiser, sugrižo į Kiel uostą. Antrasai laivas turi daug skylių žemiaus vandens linijos.

Kita žinia praneša, kad vokiškais laivas Albatros, mininkas, buvo vejamas keturių rusiškų skraiduolių ir išsoko ant kranto, kad nepatekti nelaisvėn. Iš jo igulos 21 jureivis tapo užmuštas, o 27 sužeisti.

Pranešama taipgi, kad vokiškais torpedinis laivas atvyko į Katthammersvik, ant Gothland salos, su daugeliu sužeistų jureivių.

Londonas. Telegramas, gautas šianakt iš Atėnų, Grekijoje, sako, kad talkininkai paėmė turkų tvirtovę Krithia, ant Gallipoli pusiasalio. Jokio oficialio tos žinios patvirtinimo negalima gauti.

Berlinas. Austro-vokiečiai nuo birželio 1 d. paėmė Galicijoje nelaisvėn 409 rusų oficerius, 140,650 kareivius, 80 kanuolių ir 268 kulkašvaizdus.

Amsterdam. Zeppelino orlaivis sprogo praėjus savaitės sėredoje, apleidamas savo pastogę Brusselyje, ir likosi visiškai sunaikintas. Visa igula iš 26 vyrų, sakoma, žuvo.

Marseilles, Francūzijoje. Iluminacijinių (apšviečiančių) raketų dirbtuvėje atsitiko nesuprantamas sproginas. Dirbtuvėje dirbo 100 žmonių, tarp jų 80 moterų. Beveik visi buvusieji dirbtuvėje, namoma, žuvo. Raketos buvo kariūnėse dirbamos.

Rymas. Telegramas į laikraštį "Tribune" iš Antivari, Montenegro, sako, kad du dideli grekų būriai traukia link Berat, Albanijoje, užimami pakelini kaimus.

(Albanija yra "skaudžiausia vieta" talkininkams. Serbų ir montenegrų įsiveržimas Albanijon išsukė Italijos protestą. Grekų įsiveržimas Albanijon gali nesuapratimus padidinti).

IS AMERIKOS.

NAUJAS EDISONO IŠRADIMAS.

West Orange, N. J. Garsus Amerikos išradėjas Thomas A. Edison padirbo labai stiprią elektriską liampą, kurios šviesa prasiūsa per tirsčiausią miglą ir per dumus.

Tas pats išradėjas padirbo naują fabriky švilpnę, kurios balsas yra neįpasakytai stiprus. Bet išmėginti ant vietos tą švilpnę neleidžia gyventojai.

VESTUVĖS DUKTERS KONGRESO PIRMININKO.

Bowling Green, Mo. Atsibuvo čia su didelėmis iškilėmis vestuvės dukters kongreso pirmininko, 20 metų merginos Genevieve Clark. Apšėdė ji su James M. Thomson. Į vestuvės iš visų kraštų Missourii valstijos susirinko tūkstantai žmonių. Tarp svečių buvo ir keli kongreso atstovai.

ITALIJA KALTINA AUSTRIJĄ.

Washington, D. C. Italijos valdžia atsisakė Washingtono, apkaltindama Austriją, jog toji, priešingai tarptautiskoms taisyklėms, sulauko rautus ir visokių siuntinius pačiu popiežiumi siunčiamus iš visų katalikiškų kraštų, cenzuroja rautus ir jai nepatinkančių visai neleidžia. Italija reikalauja, kad Suvienytos Valstijos, dabar atstovaujancios Italijai, užprotestuot prieš laizymą tarptautiskų taisyklių ir su jomis nesutinkantį Austrijos pasielgimą.

IR VĖL NUGRIUVO KRANTAS PANAMOS KANALO.

Panama. Netoli Calebra vėl nugriuvo Panamos kanalo krantas ir užbėrė taip kanalą, kad jį reikėjo uždaryti didesnių laivų plaukimui. Krantas griuva paglengva ir kitose kanalo vietose. Matyt kanalas negerai padirbtas, nors iškasimui daug pinigų išleista.

VALDŽIA KELIAUJANTIEMS PATARIA IŠSIIMTI PASPORTUS.

Washington, D. C. Suvienytų Valstijų užsienio ministerija pataria norintiems svetur keliauti Suvienytų Valstijų piliečiams prieš iškeliavimą išsiimti pasportus, nes jų Europoj reikalau-

ja ne vien karę vedančiuose kraštuose, bet ir neutrališkose. Ir Pietinėje Amerikoje, nors pasportai ten senai panaikinti, dabar neturinti pasporto kartais turi daug nemalonių. Vien Kanadoje pasportų nereikalauja, bet ir ten keičia, turinti vokiškas, turkiskas arba magyariškas pravarde, turi daug nemalonių, o kartais buva sulaikomi.

SUKURYS.

Muskegon, Okla. Liepos 1 d. Ottava paviety, šiaur-vakarinių dalyje Oklahoma valstijos, kilo sukūrys, kuris nemažai blogo pridėjo. Žuvo laike jo sūnaitimo 6 žmonės, o gal daugiau, bet apie 6 jau sužinota. Materiališki nuostoliai, sukūrio padaryti, yra nemaž.

REIKALAUJA HUERTOS IŠDAVIMO.

Washington, D. C. Vilos gubernatoriaus Meksikos provincijos Chihuahua atsiskaitė į Texas valstijos gubernatorių su reikalavimu, kad jam būtų išduotas Texas valstijos suimtas buvęs Meksikos prezidentas Huerta, kuriam užmeta visokius kriminališkus prasižengimus. Bet abejojama, kad jis jo priešams būtų išduotas. Juk Villa, gavęs jį į savo nagus, ceremonijų nedarė, bet tuoj patemptų, arba sušandytų gal be jokio teismo, arba su teismo komedijos pagalba.

AMERIKOS SURINKIMAI.

Washington, D. C. Karė Europoje gana žymiai atsiliepa ant Suvienytų Valstijų izdo surinkimų. Pernai izdas surinko \$344,18,677 daugiau negu buvo apskaityta, už tai šmet yra \$35,864,381 deficitas, taigi surinkta mažiau, negu tikėtasi. Tą sumažėjimą įplaukimų pagimdė karė. Ypač sumažėjo įplaukimai iš mūty.

SUĖMĖ LENKĄ LAIKRAŠTININKĄ.

New York. Suėmė čia lenkišką laikraštinką Alf. Krostowskį (turbūt Chrostowskį?) už rasinėjimą prezidentui Wilsonui užgaunančių jį laisvų; savo laisvose jis kaltino prezidentą ir kitus augstus valdininkus už suokalbį neva jam kėnti. Matyt jo smegeninė nevisai tvarkinga. Chrostowskį priešingai jam pakraipos laikraščiai senai jau perstatinėjo kaip žmogų nenormališkio proto.

BOMBA SENATO BUTE.

Washington, D. C. Nežinia kieno padėta bomba senato salėje sprogo ir išardė visą salę, kurioje buvo priimami spėčiai. Kadangi tas atsitiko nakčiai, tai niekas nenukentėjo: tik naktnis sargas, sėdėjęs kėdėje netoli tos vietos, tapo išmesta iš kėdės.

HESSIŠKA MUŠĖ.

Washington, D. C. Kaip garšina žemdirbiystės departamentas, hessiška mušė išnaikino milijonus bušelių javų. Ji pasirodė valstijose Oklahoma, Arkansas, Kansas, Nebraska, Iowa ir Pennsylvania. Dėl jos šmet javų bus mažiau negu tikėtasi.

NELAIMĖ ANT GELEZINKELIO.

Tacoma, Wash. Netoli Rainier, Wash., pasazierinis Chicago, Milwaukee & St. Paul geležinkelio traukinis susmūšė su pirkliniu traukiniu. Užmušta 3 žmonės, o sužeista, ir tai gana sunkiai, 40.

GAŽDINA VOKIETIJOS AMBASADORIUS.

Washington, D. C. Vokietijos ambasadorius gavo daug gaždinančių laisvų, todėl prie jo vartančio pastatyta yra sargyba iš slaptų policistų. Ir jį pati saugoja slapti policistai. Kur dabar yra ambasadorius, tas yra slepiama.

PASIKĖSIMAS UŽMUŠTI J. P. MORGANĄ.

New York, N. Y. Pereitą su batą vokietai vardu Frank Holt atvyko į milijonieriaus J. P. Morgano namus, įsiveržė su revolveriais rankose vidun ir pašovė milijonierį pirm negu tarnautojai suspėjo užpuolimą nuginkluoti. Užpuolikas pasisakė policijai, kad jis vadinasi Frank Holt, kad jis buvo profesorius vokiškos kalbos Cornell universitete ir kad jis norėjo priversti, kad

Morganas sustabdytų siuntinėjimą ginklų taktininkams. Pas jį rasta laiškas, parašytas kaizeriui. Kitam laiške, kurį jis parašė savo uošviui, jis sako, kad jis "išpildė savo priedermę, o dabar kiti tegul padaro reštą."

Per Morgano bankus taktininkai gaudavo pinigų ginklams ir amunicijai, ir užpuolikas manė tą užbaigt, užpuoldamas ant milijonieriaus. Policijos tyrinėjimui parodo, kad Frank Holt yra labai panašus į Erich Muentner, buvęs profesorius Chicago universitete, kuris dingo iš Chicago 1906 metuose ir nuo to laiko buvo įrašytas už nužudymą savo pačios. Manoma, kad Holt ir Muentner yra ta pati ypaty. Holt prisipažino, kad jis diena prieš tai padėjo bombą Senato kambarių Washingtono.

VOKIŠKŲ ŠNIPŲ SUOKALBIS.

Washington. Anglijos ambasadorius Washingtono tvirtina, kad vokiški agentai yra padarę milžinišką suokalbį, kad išsprogdytų amunicijos dirbtuves ir sunaikintų laivus, kuriais amunicija turi būti pervežama Europon. Ambasadorius mena, kad Frank Holt veikė pagal tų vokiškų agentų nurodymą.

IŠGABENIMAS VALGIO PRODUKTŲ.

Washington, D. C. Per 11 paskutinių mėnesių iš Suvienytų Valstijų išgabenta maisto produktų už \$724,000,000. Prieš karę tų produktų išgabeno tik už \$443,000,000. Kvėčių išgabenta 249,576,000 bušelių, arba 164 milijonus bušelių daugiau negu prieš karę.

IŠ DARBO LAUKO.

Chicago, Ill. Charles H. Johnston, plytų dirbėjų unijos finansų rastiškas, tapo pašautas dviem šūviais liepos 6 d. anksti ryte. Sakoma, pašovimas esąs pavojingas ir pašautasai miršias. Sovimas, spėjama, padaryta sąsąryje su dabartiniu streiku.

Minonk, Ill. Čia netrukus prasidės miesto gatvių cementavimas. Dabar suvežama reikalingoji medžiaga, ir jau per keliolika blokų gatvės prirengtos cementavimui.

Quiney, Ill. Taisydas kelio į Hannibal jau prasidėjo. Kol kas dirba mažas skaitlius darbininkų. Tuom darbu rūpinasi pavieto superintendentas L. L. Boyer.

Vancouver, B. C. Stubų tinkuotojai uždirda po 50c. į valandą.

Londonas. Kas savaitę Anglijoje dabar yra padirbama pusė milijono kareiviškų čebatų.

Renton, Skotijoj. Vyrų skaitlius taip sumažėjo, kad jau moteris pradeda užimti vyrų laisvanešio vietas.

Winnipeg, Canada. Mokyklų taryba paskyrė \$150,000 statymui naujos būdovonės. Statymas nutarta tuom tikslu, kad davus bedarbiams darbą.

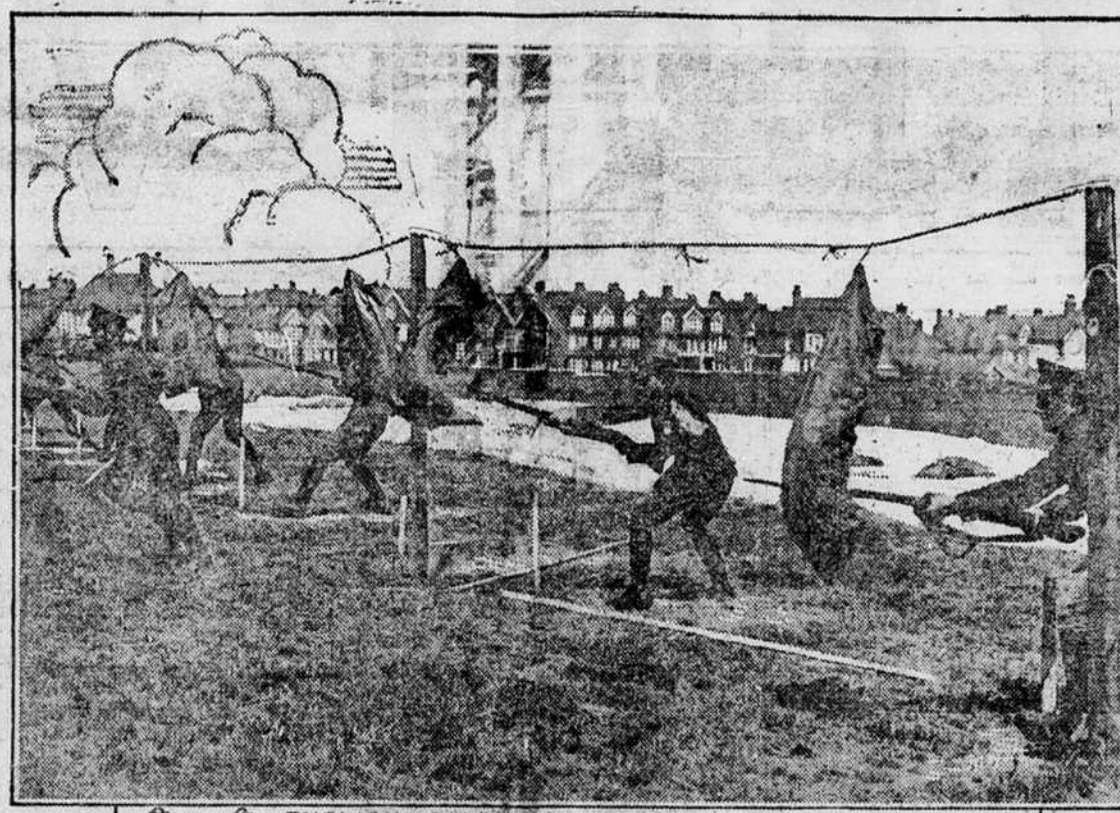
Londonas. Iki pabaigai karės ant gatvėkarių bus priimami vyrai, perženke kareiviavimo amžiaus rubežų.

Birmingham, Anglija. Aukškalviai sliesoriai prie amunicijos darbo dabar uždirda \$12.50 vieton pirmesnių \$7.50.

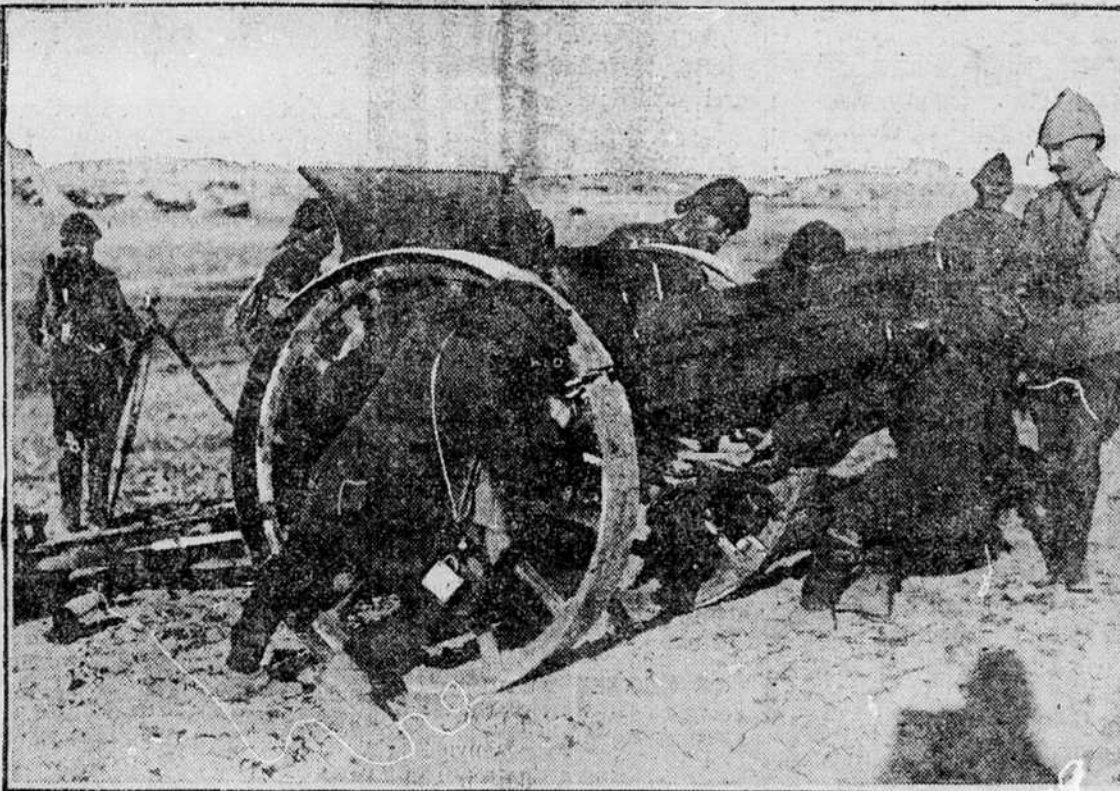
Connellsville, Pa. W. J. Rainey, turtingiausias iš kokos dirbtuvių savininkų toje apylinkėje, pakėlė algas savo darbininkams nuo liepos pirmos dienos.

Philadelphia, Pa. Miestas paskyrė \$6,000,000 pravedimui požeminio geležinkelio po apačia Broad gat. ir įtaisymui elevatorio šiaur-rytinėje miesto dalyje.

Detroit, Mich. Studebakerio automobilijų dirbimo kompanija apdraudžia gyvastis savo darbininkų; kompanija neša visus to apdraudus kaštus, nieknu neapsunkindama savo darbininkų. Dar nereikalaujama nei daktaro egzaminų.

ENGLISH SOLDIERS TRAINING FOR BAYONET CHARGE

TURKISH ARTILLERY AT DARDANELLES

KARĖS VAIZDAI.

Jeigu vieton kabančio maišo įsivaisdinsite sau žmogų, tuomet turėsite suprastą, ką reiškia atakas durtuvais. Viršų anglių liuosnoriai kareiviai "praktikuojasi," kaip priešą mušyje nuveikti.

Apacių: Turkai prie Dardanelių traukia kanuolę pozicijon, idant atmušus taktininkų užpuolimus. Turkai yra labai narsūs kareiviai, bet jų ginklai yra permenki, nusenėję.

IS VISUR.

Iš Berlio garšina žinias apie naują sukilimą Lahore apskrityje, angliškose Indijose. Mieste Lahore buvo kruvini suirėmimai gatvėse. Užmušta ten daug angliškių aficierių ir civilistų anglių.

Iš Londono pranešama, kad vokiečiai surengė surašus žymių lenkų, prielankių rusams. Tuos paliepta, jeigu pakliūs į vokiečių rankas, pakarti.

Vokietijoje, Saxų karalystėje, užtikto labai stiprius radiu saltnius, 3/4 kartų stipresnius už iki šiol žinomus stipriausius saltnius Joachimsthal, Cekijoje.

Meksiko sostinėje išalkusių žmonių minios liepos 2 d. surengė plesimą valgio produktų krautuvių ir pardavinių.

Čekijos sostinėje, mieste Pragoje, tapo valdžios uždarytas įtekmingiausias čekiškas laikraštis, organas jaunųjų partijos "Naradne Listy." Laikraštis nepitarė kareiviams ir reikalavo jos užbaigimo; už tai, turbūt, valdžia jį uždarymo nubaudė.

Omske, apskričio teismas pasiuntė 5 metams katorgon Tomsko universiteto profesorį Marinpulskį už užmušimą numylėtinės, užlaikytos augštesnių mergaičių kursų Sergejevos.

Prasidėjus kareiviams, gimimais Francuzijoje labai žymiai mažėja. Praeitais 1914 metais vidutinis dienos gimimų skaitlius buvo 1,000. Šių metų pradžioje toji skaitlinė nupulė iki 850. Gi per savaitę nuo birželio 6 d. iki birželio 12 d. visoje šalyje buvo tik 356 gimimai.

Odessos miesto parke šal-dančiai saldumynais apsinuodijo 80 žmonių. Iš jų 15 reikėjo galebenti ligoninėn.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ SO. OMAHA, NEBR.

"Šviesos" vakaras. Birželio 27 d. moterų "Šviesos" draugija buvo parengusi vakarą. Tai pirmas vakaras, atsibuvęs be svaiginančių gėrimų. Vakaras buvo parngtas tuom tikslu, kad suvesti visus artimesnės pažintin. Ponas A. Zalpis ir p. J. Biliniene vykusiai sudainavo duetą "Motery Hymna," kurį publika išklausė atsisojus. Poniai K. Junevičienė pranešus sekusį programą, kvartetas iš pp. S. Zalpio, M. Zalpinės, J. Biliniene ir B. Bilino sudainavo "Vijo Vilkas Voveraitė," po kam p. P. Zukauskaitė sudainavo solo "Saitlė Raudona." Buriu mažų vaikų patiekus pluoštą deklaraciją, p. S. Zalpis ir ponia J. Biliniene sudainavo dūksiską "Šiu Nakceli Par Nakceli," po kam sekė p. M. Zalpinės deklaracija "Lietuvoje Liejasi Kraujas." Programas užsibaigė trumpa p. K. Junevičienės, "Šviesos" dr-jos pirminkės, prakalba apie svaiginančius gėrimus ir jų įtaką kenksmingumui žmonių doriai. Prakalboje klauvo ir moterims. Ponia Junevičienė ragino skaityti knygas ir laikraščius.

"Šviesos" draugija, surengdama šį vakarą be svaigalų, davė gražų ir sektingą pavyzdį. Vakaras pavyko, ir kiek galima spręsti, rengėjos vėgė ar turės nuostolių.

Buvo matyti jaunų vyrų, kurie, iškėję galvą pro duris ir pamatę, kad rudžio nėra, skubino atgal laukan. I šį vakarą atsilankė daugiausia moterų ir merginų; vyrus galima buvo, kaip sakoma, "ant pirštų" suskaičiuoti.

"Šviesos" draugija jau pradėjo rinkliavą drabužių ir pinigų nukentėjusiems nuo karės Lietuvoje.

A. A. Zalpis.

IŠ CINCINNATI, O.

Visokių žmonių yra. Nesenai čia gyveno vienas lietuvis, kurio "sportiškas" pasielgimas gali būti pavyzdys to, ką daugelis ant viešos vietos ligi nepasidindinčių lietuvių praktikuoja. Tariaimasai vyras—pavadinime jįjį Maikiu—at-lankė mūsų miestą ir iš čia nuva-

žiao į Chicago. Kaip paprastai tokiems sportams, naujoje vietoje tulį laiką reikėjo pabuti be darbo. Bėdos ir vargo prispaustas, mūsų Maikis "panšapėje" turėjo užsi-statyti savo žiedą ir klernetą (muzikanto mat buta). Savo draugo, gyvenančio Cincinnati, įsiai melste meldė prisijusti \$15 jam sugrįžti iš Chicago atgal mūsų miestam.

Parkeliavo mūsų Maikis, suvar-gęs, visas suodinas, nusimines. Suraminio jįjį draugai, ankštai susitvar-keis viskas. Greitu laiku Maikis gavo darbo ir persikyrė su draugais, kurie jį-jį buvo priglaudę. Maikis, gavęs darbą, sumanė pataisyti savo "ma-radnį" gyvenimą, ir pasidaryti "orait" vyrų. Ar Maikis iš tikros širdies tai nutarė, ar tik tai pasai-sau kalbėjo—pašaliniam žmogui sunku pasakyti. Tiek tik galima pasakyti kad Maikis susimislįjo ar-siženyti. Radosi mergina, kuri pri-stojė ištėkėti už atsivertusio latro.

Maikis ženijasi ir sako: "Tiktai pristokite man pinigiską pagelbą." Jojo draugai, žinoma, "pristojo," "gelbėjo" ir padarė viską, kas tik reikėjo.

Apsivedė. Pagyveno Maikis ge-ru žmogum su savo žmona porą savaitę. Gal "pagelbą" jau bai-gėsi. Ir pradėjo vėl bėdas lysti jam galvon. Įlindęs bėdas ir kug-žda jam, kad skirtusi Maikis su žmona. Suviliojo Maikį bieso viliojimais. Pakvipo vėl nesuvaržytas bastymasis po visur.

Maikis norėtų persikirti su savo jauna pačia, bet nežino, kaip tai padaryti. Nors ir perėjunu-latru būvo Maikis, bet neturėjo užtektinai gaudumo, kad "atsikračiū."

Vieną kartą ir sako įsiai pačiai: "Širduk, eik tu kur nors dirbt ir sakyk, kad nenori su manim gy-venti." Žmona nesutiko ant to.

Mūsų Maikis vėl galvoja. "Is-rado," kad jaunoji moteriškė ne-sveika. Prieš visus pradėjo Mai-ki savo moterį niekinti, jos garbę plėsti.

Dalykai virto kiton pusėn. Mai-kiu pliauskimais kėlė žmončse kal-

bas. Į Maikio pasielgimą reikėjo rimčiau pažūrėti.

Gydytojai Maikio žmoną pripa-zino sveika, ir teismas nusprendė, kad Maikis, jeigu jau taip labai ne-nori gyventi šeimynišku gyvenimu, mokėtų savo žmonai po \$5 į sa-vaite.

Tokio užbaigimo Maikis visai nesitikėjo. puolėsi šen ten, prie draugų ir prie "maušų." Pralėjo paskutinius kelis dešimčius doliarių, kuriuos turėjo. Galop, iši-skolines suvirš šimtą doliarių, su-ardęs jaunai moteriai gyvenimą ir visiems atgrisęs, iškelioavo mūsų Maikis pasaulin. Dabar Chicagoje gyvena.

Sisai atsitikimas gali būti gera pamoka visoms merginoms, kad geriaus žinrėtų, už ko jos išteka ir su kuom savo likimą suriša. Neapsižūrėjimas kartais turi labai karčias pasekmes. Drauge šioji pasaka yra persergėjimu ir abel-nai visiems lietuviams, kad dau-giau atydos atkreiptų į šiuos ke-liaujančius Maikius ir neleistų jiems daryti visokių šunybių, kuriomis jie dabar yra marginte numarginę Amerikos lietuvių gyvenimą.

J. Arminaitis.

IŠ GARDNER, MASS.

TMD. piknikas. Birželio 27 d. TMD. kp. klibas turėjo pikniką arti miesto. Publikos susirinko apie šimtas. TMD. choras, po vadovystę Jono Zdanio (iš Waterbury, Conn.), padainavo ke-lias dainas. P-lės Telksnytė, Vi-nauskiūtė, Paliukaitė ir Dalikutė padainavo "Birutę," Petraitis ir Žilis patiekė po deklaraciją. Pas-kiau buvo žaidimai ir trauktinės vedusių su nevedusių. Vėdušie pralaimėjo.

Reporteris.

IŠ SEATTLE, WASH.

Darbai. Darbai Seattle ir visu Pacifiko pakraščiu eina labai pras-tai. Daug žmonių vaikščioja be darbu, kurių nėra kur gauti. Tarp bedarbių yra ir lietuvių. Čia lietuviai labai išsiskaidę po visą pakraštį, ir tarp jų labai prasipla-tinusi girtuoklystė. Bet, ačiū per-cito rudens balsavimui, nuo ateinančių naujų metų visi svaiginan-ti gėrimai bus prašalinti visu pa-kraščiu iki California valstijos. Tat yra viltis, kad truputį pasi-gerins ir lietuvių gyvenimas, nes nebus kam išnaudoti.

Keli mėnesiai atgal buvo Seattle angliškose laikraščiuose pagarsin-ta, kad Seattle susitvėrė komitetas lietuvių nuo karės nukentėjusių lietuvių gelbėjimui, net buvo ir ko-miteto viršininkų vardai paminėti. Tuviai žinotų, kur aukas dėti? apie tą komitetą negirdėt. Jeigu jis dar gyvuoja, tai ar negeriau bu-tų, kad gnutodinas komitetas pa-raminto jįjį draugai, ankštai susitvar-keis viskas. Greitu laiku Maikis gavo darbo ir persikyrė su draugais, kurie jį-jį buvo priglaudę. Maikis, gavęs darbą, sumanė pataisyti savo "ma-radnį" gyvenimą, ir pasidaryti "orait" vyrų. Ar Maikis iš tikros širdies tai nutarė, ar tik tai pasai-sau kalbėjo—pašaliniam žmogui sunku pasakyti. Tiek tik galima pasakyti kad Maikis susimislįjo ar-siženyti. Radosi mergina, kuri pri-stojė ištėkėti už atsivertusio latro.

Sportas.

IŠ NEWARK, N. J.

Geri Jonai. Joninių dienoje, birželio 24 d., burelis vietinių Jonų surengė vakarą su gan įvai-rių programą. Buvo ir benas, ir choras, ir solo, taipgi "paai-skinimas" apie Joninių dieną. Pa-baigoje Jonai ir Jonų svečiai su-metė beveik \$16 naudai nuken-tėjusių nuo karės Lietuvoje.

Lyčnas Jonas.

IŠ AURORA, ILL.

Peštynės. Antano dienoje vie-tiniai Antanai savo varduvėms apvaikščioti prisipirko svaigalų, pradėjo gerti ir galop susipešė. Dalykas užsibaigė teismu ir su-virš \$200.00 bausme. Žiurovas.

IŠ LIETUVOS.

VILNIUS.

Komitetas gegužio 1 d. nutarė siųsti kun. Andriųjį įgaliotiniui Veiverių apylinkės ten pat vieto-jė suselpti badėjančius žmones.

Kauno gubernijos pabėgėliams su-selpti Komitetas įgaliojo kan. K. Alsauskiį ir adv. Salkauskiį. Kun. Telšauskis apvažiuos siauriojo Šven-cionių geležinkelio apylinkės, o Sal-kauskis—Zarasų apskritį, kuriame esą dabar subėgusių daug pabėgė-lių.

Vakarams taisyti Lietuvių Drau-gijos dėl karės nukentėjusiems šelp-ti naudai Komitetas pakvietė Landsbergį-Zemkalnį.

— Darbo jėskančių užsirašė: 12 liaudies mokytojų, 11 kooperatorių, 19 raštininkų, 3 buchhalterai, 14

komersantų, 2 vargonininkų, 17 siuvėjų vyrų, 16 siuvėjų moterų, 7 kurpiai, 12 dailidžių, 2 račiū, 7 kalviai, 112 paprastų darbininkų, 20 virėjų, 32 tarnaitės, 2 paslaugy-tojų, 2 mašinistų, 2 skalbėjų, 2 knyg-rišių, 2 murininkų, 1 šveicorius, 2 boni, 1 vežėjas, 1 piešėjas, 1 gunto-rius—išviso 311 žm.

Be to, Darbo Biuras buvo pasi-ruošęs siųsti 30 silpnos sveikatos žmonių į skyrus. Buvo jau ir vagonas pasamdytas, tačiau staiga paputus nemaloniame vėjui, keliau-ninkai jau iš stoties buvo sugrąžin-ti atgal į bendrabučius.

Balandžio 20 d. Suvalkų gub. vy-esnybė buvo pareikalavusi 100 dar-bininkų keliams taisyti; tuo reikalu buvo pasitarta su Suvalkų gub. vy-resnybės atstovu L. ir sutartos są-lygos, kurias darbininkai (pabėgė-liai) vienu balsu buvo priėmę, ir greitai buvo susiorganizavę 100 žm.; tačiau stojus nepaprastai gied-rai, rasi, pati gamta sutaisė kelius, kadangi lig šiai dienai taip ir tebėra nepaūti tie darbininkai.

Darbo Biuras nuo pat savo darbo pradžios iš įvairių vietų darbo rei-kalais yra gavęs 140 laisvų, o 109 darbo davejai patis buvo apsilankę Biure, kuriam paliko savo adresus darbininkams pasiūsti. D. B. per tą laiką yra išsiuntęs 252 kopijuotų laisvų, tame skaičiuje 20 laisvų į lietuvių, rusų ir lenkų laikraščių re-dakcijas pasiskelbti visuomenei apie pabėgėlius darbininkus.

Darbo Biuro vedėjas A. Dundzila.

— Per Sekminės šv. Katarinos bažnyčioje kun. po pamokslą pa-saitė iš rastelio pranešimą, kad nuo ateinančio sekmdienio geguž. 17 d. karės metu lietuvių kalba pamaldos kas šventadienį bus ir šv. Jokubo bažnyčioje. Pamaldos rytmečiais 8½ val. Bus mišios, giedojimai ir pamokslas. Atėjus sekmdie-niui, gegužės 17 d. lenkai, smar-čiai giedodami, nedavė nei giedoti jiems paskirti laiku, nei lietuviš-kai pamokslą pasakyti.

— Teko girdėti, kad "Vilijos" fabrikas gavusi naujų darbo užsa-kymų už kelias dešimtis tukstančių rublių, butent—padirbti kelius šim-tus pečių duonai kepti.

— Gegužės 12 d. buvo steigiamas "Sveikatos" dr-jos susirinkimas Draugija steigiamas 5 gubernijos: Vilniaus, Gardino, Minsko, Vitebsko ir Mogilevo. Į valdybą iš-rinkti: Aleksius'as, Bindziukas, Buinickis, kun. Grinkevičius, Iva-nauskis, Lastauskis, Luckevičius, kun. Savickis, Stoliha; kandida-tais išrinkti: Klimas, J. Luckevi-čius, Perebilla; ir rev. komisija: Budzka, Mochovas, Prozorovas, Bonč-Osmolovskis, Radkevičius, Rusieckis.

PETROGRADAS.

Nuo gegužės 3 iki 7 (16—20) dienos, Petraplėje buvo Did. Kun. Tatjanos Komiteto tarybos, kurio-se kartu su kitais komiteto skyrių įgaliotiniais dalyvavo į Lietuvių Draugijos dėl karės nukentėjusiems šelpiti įgaliotiniai: M. Yčas ir Em. Vilčišienė. Tatjanos Centralinis Komitetas nutarė visokiais reika-lais susinėsti tiesiai su Lietuvių Draugija, o ne per savo Vilniaus skyrių, kaip ligšiol kad budavo. Lietuvių Draugijai d. k. n. š. Tat-janos Komitetas paskyrė po 25 tukstančius rublių kas mėnuo. Ge-gužio 13 d. Liet. Draugijos įga-liotiniai M. Yčas ir J. Kymantas Draugijos reikalais išsivaziavo į Maskvą į Zemstų Sąjungą.

GENEVA.

Užsiūryje gyvenančių lietuvių delegatai, balandžio 7—10 d. susi-rinkę Genevoje ir nutarė.

1) Įsteigti žymesniuos Europos centruose, kaip antai: Paryžiu, Londone, Glasgoje, Ryme, Genevoje ir kitur Lietuvių Dr-jos nu-kent. dėl karės šelpiti skyrius. Šių skyrių pareiga busianti skelbti Va-karų Europoje karės metų padaryti Lietuvai nuostoliai, stengiantis su-žadinti svetimtaučius tarpe užuoja-utą Lietuvai ir jai moralinės ir ma-terialinės gauti pagelbos.

2) Geriau svetimtaučiams supa-zindinti su Lietuvos reikalais nu-tarę išleisti francuzų ir anglių kal-bomis veikalą apie Lietuvą "Pa-

ligrafijs" pavidalu, t. y. knygos, pagamintos kolektyvomis pajėgoms rašytojų specialistų. Šios knygos bendradarbiai esą nutarę pakviesti žymiuosius Lietuvos rašytojų specialistus. Sutvarkymas ir galutinė redakcija esanti pavesta L. I. B. vedėjui J. Gabriui, kuris išsiuntinėsis bendradarbiaus pakvietimus.

3) Esą atsižvelgiant į momento svarbą ir intensyvines bei nuoseklias Vakarų Europoje Lietuvos reikalų propagandos reikalingumą, atsižvelgiant į reikalingumą reaguoti į lenkų pastangas nustelbti ir pagiežti Lietuvą, pripažinti didis reikšmas tam tikro lietuvių organo, kuris atrengtų lenkų užgauliojimus, daro mus į specialitines organizacijas: "Polonia", "Revue de Pologne" ir parodytų šventintuosius tikrą Lietuvos stovį ir jos troškimus. Tuo tikslu esą įtarta leisti tam tikras L. I. B. organas: "Pro Lietuvia" francūzų ir anglų kalbomis.

4) Atsižvelgiant į smarkumą, kurio eina šiuo metu didės svarbos istoriniai atsitikimai, atradę labai naudingą vartoti L. I. B. Pažiuje specialinius periodinius bulletinus, trumpa forma pranešiančius svarbiuosius Lietuvos atsitikimus karės metu visiems, ne vien franbuzy, bet ir Anglijos, Šveicarijos ir Italijos laikraščiams.

BERZININKAS, Seimų Apskr.

Vienas ukiniškas, atėjęs pas savo ženą, rado kluone šiauduose rankinę granatą ir pradėjo ją krapštinėti. Šioji sprogdama, uždegė kluoną, nuo kurio užsidegė dar 4 triobos, o jam sudraskė krutinę. Nuvežtas į Gardino ligonbutį, jis tuoj mirė.

PALUOMENĖ, Trakų Apskr. Viln. Gub.

Turi vargo vietos klebonas su lenkiskomis suplikacijomis. Slekto, žinoma, norėtų, kad nors daili giedojimų būtų lenkiskai. Klebonas su... jėms kas antras šventaitėms suplikacijas, bet nėra kam giedoti.

VEPRIAI, Ukmergės Ap. Kauno Gub.

Ištolo matyti bažnyčios bokstas. Prie pat miestelio milžiniškas pradas, apsiastas iš vienos pusės gražiu šilu su išmėtomis sale keliu Kalvarijos koplytėmėmis, iš kitos—dideliu dvaro sodu, iš kurio matyti balti gr. Plater'o rūmai. Rami vietelė, taip regis, ir kvepia senove, bet vežimai netolimu nuo karės pabėgėlių neduoda ilgai apie tai mąstyti—prisimena dabartis... Tvirti varpų balsai kviečia į bažnyčią. Bažnyčia nauja, graži, bet viduje melsvi išgrąžinimai, jau apnešti stora varsa dulkių ir voratinklų,—nešvaru. Žmonių tik sąnelė, nors buvo nedidelis. Keletas vyrų ir dvi-trys merginos atgiedoję suplikacijas su visokiomis "vainomis" ir kitais senovės palikimais. Choro nėra, giedojimai išnykę. Jaunimas miestelyje daugiausia jau kalbasi daryta lenkų kalba. Prieš 20 metų kadais ta kalbą ir suprato. Net ir pragarsėję seniau "litvomanai" susitęgę šnekučiuojasi lenkiskai. Sodžiaus "rutelį" vietą pradeda užiminti "trombaušai".

Jak sadižian cybulenka,
Tak i sadiž benda,
Jak kochalam Trombausza,
Tak i kochā benda.
Strykt, strykt Trombauszu,
A pa ciebie niebojusia...

—Štai ką Veprių jaunimas, kurs vejoja naujas Vilniaus "pa-liokių" madas, dabar gieda.

—Nusukrus liudies mokyklėlę sutalpiną gal apie 30 vaikų. Apie moksliną lietuvių kalbos nėra ko, nei kalbėti—vėpriečiai prie to dar nepriprato... Krautuvė tiktai viena ir ta uždaryta—savininkas pirkosi kur ten žemę ir išsigabeno. Gal nors dabar vėpriečiai suprast apie reikalingumą vartojti draugijos, nes daug vyrų jau dejavo, kad nėra ko parudyti. Pačtas už kokių 7 verstų prie plento. Žinoma ne dabar apie tai kalbėti, bet reikėtų pasirūpinti pačtas perkelti į miestelį, nes būtų toli patogiau,—nereikėtų tiek lanko gaisri, turint koks reikšmas, ir laikraščiai gal taip nežutų, nors mažai čia juos kas skaito, bet sako, kad negama kokių trečdaliu numerių. Draugijų nėra, net ir "Blaiybė" nerado sau šalininkų. Blaivių žmonių netruksta—monopolį prašalino keli metai atgal.

VILNIAUS KRONIKA.

Petrapišės Tatjanos Komitetas be seniau skiriamų pinigų "Lietuvių draugijai nukentėjusiems dėl karės šelpiti" dabar dar pažadėjo duoti kas mėnuo 25 tukstančius rublių.

DORPATAS.

Siame mokslo pumetyje šie lietuviai užbaigė mokslą: 1) dantų gydymo mokykloje St. Velbulaite ir St. Sedluskaitė, 2) akušerių kursuose Petrauskaitė ir Banytė, 3) veterinarijo Instituto Gruzdys, 4) gamtos fakult. Pr. Uogintas (imanas į kariūmenę), 5) juridiką fak. St. Dorkėvičius, o Mataitis ir VI. Požela (turi vien laikyti valdysius) ir 6) medicinos 8 semestrus ir liko pašaukti į karę žauriad. gydyt. V. Lašas, Bielskus, Katilius ir Jankevičius.

VEISIEJAI, Seimų Apskr.

Petroškų sodžiaus vaikinai, nuėję į netolimą giraitę, rado 28 pilnas rankines (iš rankos paleidžiamas) bombas. Keletą jų parsinešę namon, atsinkejo—ir išėmė paraką. Kitą dieną jie vėl nuėjo girion, kad daugiau pasirinktų bombų ir jau drąsiau pradėjo jas sukinėti. Tik vienos negalėjo atsukti. Tuomet pavedė ją drąsiam, o kiti nubėgiojo toliau. Šis atsistojęs už egles, paleido ją į akmenį. Bomba sprogdama vieną vaikiną sužeidė į koją ir užmušė 2 arkliai. Mat, sužeistasis tuom laikui buvo atjęs pasigirdyti ežerą arklis ir apie draugų išdykavimą nieko nežinojo.

LABANORAS, Svenčionių p. Viln. g.

Mūsų karių rekvizicija buvo balandžio 25 d. Paėmė tik pas tuos, kurie daugiau turėjo kaip vieną. Vyrų Labanore mažai te liko, nes išvažiavo daugelis jų ant darbų Rusijon. Namie uždaryti nėra: miškų nekerta, "smarkštų" grybų nieks neperka, taigi žmonių labai sunku. Gerai, kad degtinės nėra, nes tada reikėtų žmonėms dar skaudžiaus badauti. Daug atkaklių girtuoklių pasitaisė. Rugių ir avių puras buvo ant turgaus po 6 rublius, bet dabar jau truputį atpigę. Iš pavasario nors ant smėlių rugiai pasirodė gražūs, bet šalčiai, sausuma ir vėjas daug pagadino. Kas buvo pasėta, tai ir tas nedegsta. Pašaro pas žmones pritruko, tai ir galvijams prisėję badauti. Dabar jau po miškus ganome.

(Iš laikraščių.)

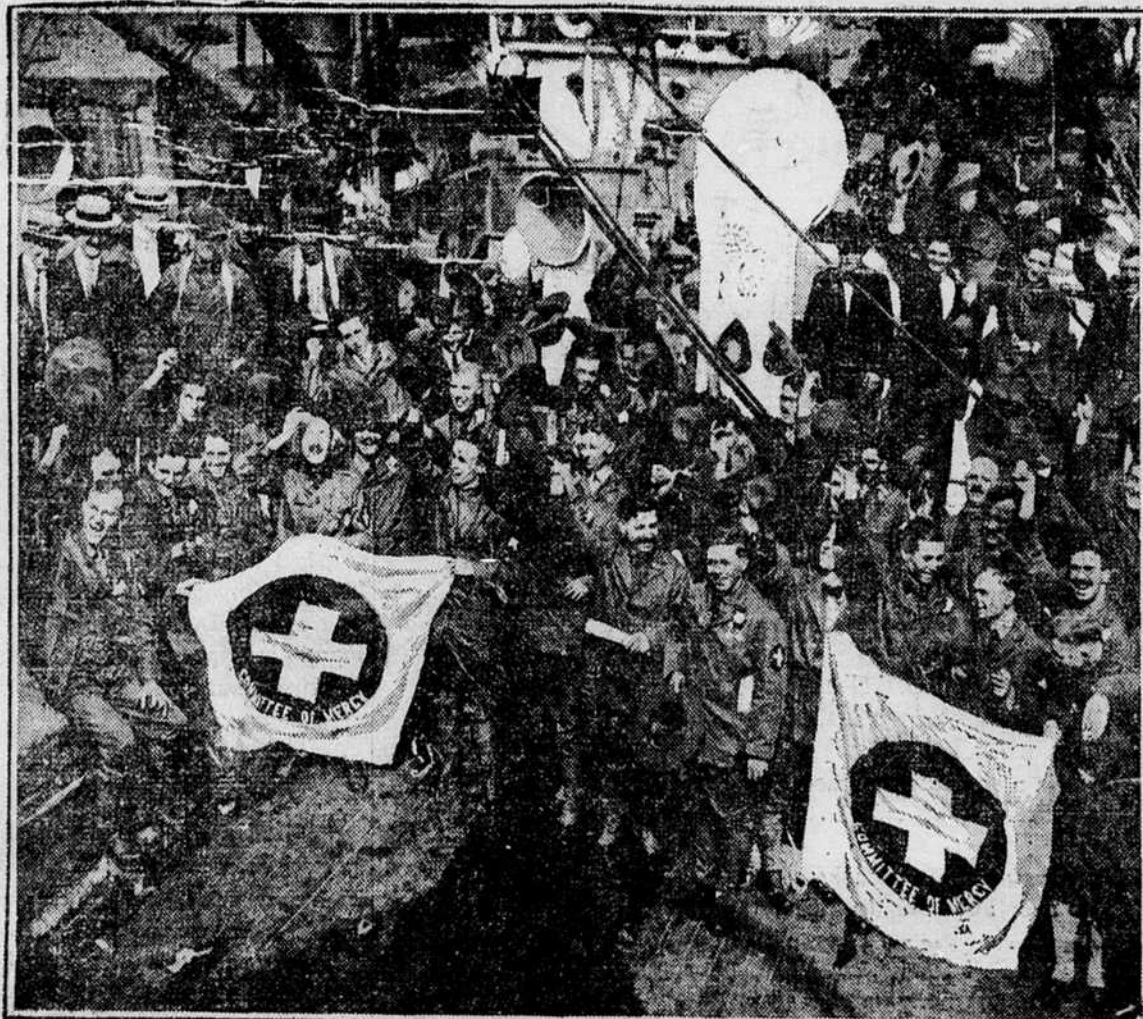
Martinas Yčas.

KARĖS VAIZDAI.

Buvo puiki pavasario diena. Saulė nepaprastai kepinio ir traukte traukė iš po žemės augalus, kurie baigė dengti plikus kalnus ir pievas. Medžių viršūnės ėmė raudonuoti. Linksmi čireno užgatai ir padangės iškėlė vieversėliai, lyg sveikindami po ilgo snaudulio atbudusią gamtą. Mūsų automobilius, kuriame sėdėjo drauge su manimi žymiausias Rusijos oratorius ir V. D. Atstovas, lėkė greitai pralenkdamas kur-ne-kur vežimus į miestą J. Čia stovėjo rusų armijos stabas. Buvo 11 val. Mės dar greičiau liepiame važiuoti, kad laiku susikabintume. Žinėjome gerai, kad kas diena 11½ val., kaip užsuktas laikrodys, tiksliai atlekia austrų aeroplanas ir svaido į miestą bombas. Mums buvo pranešta, kad tą dieną šaudysią ir aeroplaną tam tikromis armotomis. Be galo norėome pamatyti, kaip tą drąsų lakstytielį iš arnotų baidys. Po neilgos kelionės, vos 25 kilometrų važiuoj, atsidurėme mieste. Kaip tik pasitaikino prieš mus armijos vado adjudantas ir pakvietė mus važiuoti su juo į lauką, kur sustatytos arnotos laukia aeroplanų atliekiant. Sėdame ir automobilių ir per 15 minučių atsiduriame aficerių būrėlyje prie arnotų bei kulkasvaizdžių, augstyn iškelusių savo rykles. Laukiu, kol atleis svety, bombomis nešinas, ir jms ugnimi spjaudyti.

Suspažinę su jais, apžiūrėję arnotas, laukėm sustoj, kol aeroplanas pasirodė. Pulkinkas nekantriai žmogus: kiekvieną minutę žiūkavo į savo laikrodį išsitraukęs iš baltai barėsi, kad austrai taip nepunktualingi.

—Jau pusė valandos pasivėlinio,—pasakė supykęs ir ėmė nekantriai aplink arnotą vaikščioti.

GOING TO WARD OFF TYPHUS

VAŽIUOJA KARIAUTI PRIEŠ TIFUSĄ
Būris gydytojų, važiuojančių kovoti prieš tifusą-šiltinę. Tifusas ypač smarkiai siaučia Serbijoje, kame, sakoma, nuo jo miršta daug daugiau žmonių negu nuo priešų kulku.

Jojo susitraukęs veidas reišė, kaip didžiai nepasitenkings ir nusimings. Taip laukia atliekiant, taip nekantrauja.

—O gal visai šiandien nebeat-skris?—paklausiau, norėdamas jį prakalbinti.

—Velniai žino. Juk prakeiktas kasdien lakstė, kasdien bombas svaidė, o čia, kaip tik arnotas pri-rėngimas, nepasirodo. Tegū tik pa-mėgina, tuoj parodysime jam, kaip reikia elgtis su tais, kurie be gal-tesio mėtė bombas į gyventojus. Nutrenksime balandėlį.

Bet balandėlis neskrido.

—Tie aeroplanai, karės žvilg-sniū, jokių eibių negali pridirbti. Labai sunku pataikinti, o pakliu-vęs ne ką padarys. Užvakar išmė-tė 6 bombas. Ir ką gi padarė? Niekio. Dvi moteriškes sužeidė ir vieną pusgyvį senį, kuris ir be to būtų šiandien miręs—tėse toliau pulkininkas.

Jo balse jaučiasi kažkokio nerimo ar nusiminimo. Dar pusvalandį pastovėję atsiveikino su savo naujais pažįstamais ir grįžome atgal į miestą, manydami nebelaus-kyti nieko. Traukėsi ilgą eilę raitų kareivių. Ištolo blizgėjo ant sau-lės jų šarvai. Lengvai rėšia tri-p-seno jų arkliai ir, lyg marių vilnys, siuvalo kazokų pulkai. Nei pra-tėjos, nei galo nebuvo matyti. Pra-tenkė juos, įvažiuome į miestą.

Prie savo buto aficerių būrėje stodonuoti. Linksmi čireno užgatai ir padangės iškėlė vieversėliai, lyg sveikindami po ilgo snaudulio atbudusią gamtą. Mūsų automobilius, kuriame sėdėjo drauge su manimi žymiausias Rusijos oratorius ir V. D. Atstovas, lėkė greitai pralenkdamas kur-ne-kur vežimus į miestą J. Čia stovėjo rusų armijos stabas. Buvo 11 val. Mės dar greičiau liepiame važiuoti, kad laiku susikabintume. Žinėjome gerai, kad kas diena 11½ val., kaip užsuktas laikrodys, tiksliai atlekia austrų aeroplanas ir svaido į miestą bombas. Mums buvo pranešta, kad tą dieną šaudysią ir aeroplaną tam tikromis armotomis. Be galo norėome pamatyti, kaip tą drąsų lakstytielį iš arnotų baidys. Po neilgos kelionės, vos 25 kilometrų važiuoj, atsidurėme mieste. Kaip tik pasitaikino prieš mus armijos vado adjudantas ir pakvietė mus važiuoti su juo į lauką, kur sustatytos arnotos laukia aeroplanų atliekiant. Sėdame ir automobilių ir per 15 minučių atsiduriame aficerių būrėlyje prie arnotų bei kulkasvaizdžių, augstyn iškelusių savo rykles. Laukiu, kol atleis svety, bombomis nešinas, ir jms ugnimi spjaudyti.

Suspažinę su jais, apžiūrėję arnotas, laukėm sustoj, kol aeroplanas pasirodė. Pulkinkas nekantriai žmogus: kiekvieną minutę žiūkavo į savo laikrodį išsitraukęs iš baltai barėsi, kad austrai taip nepunktualingi.

—Jau pusė valandos pasivėlinio,—pasakė supykęs ir ėmė nekantriai aplink arnotą vaikščioti. Pra-tenkė juos, įvažiuome į miestą. Traukėsi ilgą eilę raitų kareivių. Ištolo blizgėjo ant saulės jų šarvai. Lengvai rėšia tripseno jų arkliai ir, lyg marių vilnys, siuvalo kazokų pulkai. Nei pratėjos, nei galo nebuvo matyti. Pratenkė juos, įvažiuome į miestą. Prie savo buto aficerių būrėje stodonuoti. Linksmi čireno užgatai ir padangės iškėlė vieversėliai, lyg sveikindami po ilgo snaudulio atbudusią gamtą. Mūsų automobilius, kuriame sėdėjo drauge su manimi žymiausias Rusijos oratorius ir V. D. Atstovas, lėkė greitai pralenkdamas kur-ne-kur vežimus į miestą J. Čia stovėjo rusų armijos stabas. Buvo 11 val. Mės dar greičiau liepiame važiuoti, kad laiku susikabintume. Žinėjome gerai, kad kas diena 11½ val., kaip užsuktas laikrodys, tiksliai atlekia austrų aeroplanas ir svaido į miestą bombas. Mums buvo pranešta, kad tą dieną šaudysią ir aeroplaną tam tikromis armotomis. Be galo norėome pamatyti, kaip tą drąsų lakstytielį iš arnotų baidys. Po neilgos kelionės, vos 25 kilometrų važiuoj, atsidurėme mieste. Kaip tik pasitaikino prieš mus armijos vado adjudantas ir pakvietė mus važiuoti su juo į lauką, kur sustatytos arnotos laukia aeroplanų atliekiant. Sėdame ir automobilių ir per 15 minučių atsiduriame aficerių būrėlyje prie arnotų bei kulkasvaizdžių, augstyn iškelusių savo rykles. Laukiu, kol atleis svety, bombomis nešinas, ir jms ugnimi spjaudyti.

ėjo kokia ketvirtis valandos, jau visa divizija baigė pro vadą eiti, kaip vėl pasigirdo kulkasvaizdžių klegesys ir arnotų griausmas, o drauge su tuo ir vėl aeroplanas. Jis buvo kurkas žemiau, negu pir-mą kartą, ir man valandėlę rodėsi, kad krinta pašautas žemyn. Sir-dis dežnau ėmė plakti, ir godžiai sekiau akimis jo kiekvieną judėji-mą, norėdamas atspėti, į kurią vie-tą kris, ir kažkoks jausmas, lyg ir pasigalėjimo, man rodos. Praėjo kiek laiko, bet nekritė. Ką stačiai stovėjo ant mūsų galvos, pasigirdo markus šuvis. Paskui kitas. Žmo-nės, kurių didelis būrys gatvėje stovėjo, ėmė bėgti, slapstyties po stogus. Kiti vėl bėgo į tą vietą, kur trenksmas girdėjosi. Tik va-das ir kariūmenė, nei akimis nei mirksėję, dirbo toliau savo darbą. Buvo aišku, kad plyšo netolimaus dvi bombos, austrų numesti.

Palikę vadą, bėgome ir mes pa-žiūrėti. Už 50—60 sieksnių gat-vės kampe sprogo viena bomba. Antra toliau ant piečiaus. Žemėje gulėjo moteriškė, apsiplūsi krau-juais, o šalia jos vaikuikas. Jo vei-delio nematėme—irgi visas krau-jais apsiplūjęs buvo. Susirinkus nemaža minia žmonių, išsigandusi žiopsėjo, nežinodama, kas daryti. Mums besiriantant, pribėgo dak-taras, paėmė moteriškę, paėmė vaikuiką, kuris sunkiai bealsavo ir grei-tai traukė ligoninės linkui. Tik štai prieš jį bėga jauna moteriškė, didžiai nusigandusi ir puola klyk-dama: Mano Kaziukas, mano Ka-ziukas, griebė iš daktaro vaikuiką. Kazokui du, pro šalį einančių, su-laikė ją už rankos, o daktaras nu-ėjo į ligoninę, nešdamas vaiką.

Aeroplanas, iš visų pusių šaudomas, žymiai kilo augstyn ir, su-žeistosios moteriškes ir to vaikiu-ko motinos ašaromis lydimas, iš-nyko iš mūsų akių.

Atsiminiau, kaip pirmą kartą načiau aeroplaną skrendant. Kokių praklinių jausmų sukėlė tuo-met mano širdyje tas vienas jo pasirodymas, tas vienas tikėjimas, kad žmogus naują sferą užkariavo, kaip at nekantriai laukiau kelerius metus progos juo iškilti ir kaip ant galo iškilęs ant Petrapišės mie-s-to laktėsiu, lyg erelis išskietęs spar-nus! Tuomet džiaugias, didžia-vaus žmogaus protu, ir lenkiau galvą prieš jo išradėją.

Dabar gi, kaip aš visa savo šir-dimi keikiau, bjaurėjau ir neken-čiau tų lakstytojų, kurie tą išra-dimą, tą didį žmogaus įrankį ko-voje su gamta pavertė nekaltų ku-dikėlių ir senų moteriškių žudyto-ju, ir drauge nekenčiau ir to išra-dėjo, kuris davė progos tiems niek-šams nežmoniškomis eibėmis daryti. Niekuomet neužmiršiu tos va-landos, kai aš su savo draugu sto-vėjau dideliame šviesiame ligoninės kambarėje, kuriame dar daktaras operacijai šiam sužeistam vaikuikiui. Jis gulėjo ant ilgo stalo išpjautu kaku, iš kurio kraujas čiurliu išvirskstė, ant nosytės kabėjo skepe-tėlė. Iš visų pusių daktarai ir gai-

lingosios seselės baltais rubais stovėjo. Vienas daktaras laikė chloroformą ir laikas nuo laiko ant šono skeptos lašino, chirurgas rim-tas, susimastęs visą laiką aiškino, kokios gyselės kliudytos ir iš kur kraujas bėga, sagstė spauštukus, siuvo ir raišėjo mazgelius ir sakė seselė, ką ji turi duoti. Prie jo buvo moteriškė-daktaras—raudona kepurytė ant galvos užsidėjus ir laikė instrumentus. Jiems padėjo pagelbininkai ir kelios seselės iš smalsumo čia-pat stovėjo. Bom-bos skeveldra pakliuvo vaikuikiui į kaklą. Žaidžia didelė ir pavojus nemažas. Gulėjo nesjudindamas, išblyškęs, nugalbęs ir sunkiai-sunkiai alsavo. Buvo 4—5 metų.

—Mamo, mnie boli!—suriko jis tokiu griaudingu balsu, kad man akyse žalia pasidarė. Mano širdį suskando, ausyse ėmė spiegti ir pajutau, kad dar valandėlę, dar du-tris kartus sukterės vaikutis, ir aš drauge su juo sušuksiu.

Pažvelgiau aplink. Rinti dak-tarų veidai nereiškė baimės, nei už-uojaus. Jie dirbo savo darbą. Gailestingosios seselės stovėjo prie jo. Aš ėmiau sekti jų mintis, bet nieko nesusekiau. Rustų, susi-mastę, iš dalies dirbtinai kantrūs veidai nieko man nesakė. Kai dak-taras praziopsojo chloroformo už-lašinai, vaikutis išbūgęs vėl suriko, dar liudniau, dar griaudingiau. Pa-mačiau vienos seselės veidą, pana-čiau, kaip jos veidelis apkaito, aku-ties blizgėjo ir kaip norėdama su-laikyti ašaras, kandžiojo savo rau-donas lūpeles. Čia aš neislaikiau,—Eikime, sakau savo draugui, kurs taip, kaip ir aš, sekė ir žiūrėjo, kaip daktarai reaguoja į to nekal-to padarėlio kančias.

—Ar pastebėjote, kaip daktarai laikėsi,—pasakė jis iš ligoninės iš-ėjus.—Lyg kokie mėsininkai. Be širdies, be mažiausios užuojautos. O seselės, tos gailestingosios seselės! Aš visuomet stebiuos ir mane tas jų šaltas laikymasis erzina. Rodos, moteriškė jautrus padaras, bet pakliuvus gailestingajai seselė, be širdies palieka. Tyčiomis sten-giasi išplėsti iš savo širdies jautrumą ir gailestingumą. Man rodosi, nėra pasaulyje kito tokio beširdžio padaro, kaip gailestingoji sesuo.

—Nejaugi Tamsta taip manai?—paklausiau. Bet pats norėjau sa-kyti, kad jis labai klysta, kad ne visos seselės tokios. Jos visos jau-čia ir kenčia, tik išmoksta laikytis, neparodo to jausmo kitiems. No-rėčiau nurodyti, ką buvau pastebėjęs ligoninėje, bet susilaikiau. Ma-čiau, kaip ji kentėjo ir kaip tuo pačiu laiku nenorėjo rodytis mums tokią jautrią širdį turinti.

Ėjome gatve. Žmonių minios stovėjo toje vietoje, kur bombos sprogo. Kartkartėmis pasakojo vienas kitam visas smulkmenas šios nelaimės, keikė austrus, tvartė jų nelaimišką žygį. Prisiartinome prie jų.

—Nic nie zrobitsz. To vojna, panie!—pasakė kaž-koks žilas žmo-gutis ir nuėjo savo keliu.

Nuėjome ir mes.

Skaudu ir nejauku buvo sčiai. Ausyse spieigė, širdį varstė vaito-jancio vaiko valsas: Mamo, mnie boli!... ("Vair").

Ant Pavasario ir Vasa- ros Rubežiaus.

Pavasaris praslinko. Prasidė-jo vasara. Gamtoje tai yra džiaugsmo laikas. Visi sutvė-rimai džiaugiasi, šio laiko su-laukę. Džiaugias turčius, džiaug-ias varguolis-darbininkas. Džiaugias bernėlis ir mergelė. Džiaugsmo pilni maži vaikai, žvėreliai, paukšteliai. Džiaug-sminga visa gamta, žaliu drabu-žiu apsisitaisius, paukšteliai čiul-bėjimu pasidabinus. Visur gam-toje džiaugsmas ir malonė pa-skydę. Saldų klausytis gamtos balsų šiom metu.

Lipnuojančiais, snabzdiančiais laukais lekia šiltas, malonus vė-jelis, glosto veidą, sielą rami-na. Ir jįsai, greitasparnis vėjas, tartum jaučia, jog ypatingas tai laikotarpis.

Saulutė padangėse aiškiai švie-čia, meta pluoštais šiltus spindu-lius žemyn žaliuojančios gamtos glėbį.

Visur aplink malonu, gražu.

Palengva slenka diena. Sau-lės ritulys padangės nepastebia-mai vis eina tolyn. Pasiekia dangaus vidurio, augščiausios vietos mėlynuose skliautuose, ir pradeda leistis žemyn. Vis ar-čiaus ir arčiaus prie žemės vė-karuose linksta šviečias ritulys.

Stai jau žemai prie žemės jįsai stovi. Spinduliai raudoni ir ne-betaip jau karšti, nebepatį gaivina.

Dar valandėlę, ir pranyksta to-limuose vakaruose saulutė. Tam-sa pamažu viską pradeda apgaubti. Smarkiai virusi per visą dieną gyvybė palengva pradeda mirti. Tikiai palyginus atėjusį vakarą su užsibaigusią dieną, galima pamatyti, kaip gyvybė gamtoje virė ilgos die-nos metu.

Praslinkus vienai dienai, atei-na antra, trečia. Ilga vertyne tūsišiai tos dienos viena po kitai, skubiu ir linksmu darbu nuklo-tos.

Vis ilgeinė darosi toji vertynė. Vis arčiau prie rudens. Galop ir jįsai, žiaurus ruduo, ateina su savo audromis, su lietusiais ir šalčiais, su liudėsiu visa kam.

Nyksta gamtos gražumas. Za-lumais liuliavusi gamta pagesta. Nėra jau to džiaugsmo, kuriom kvėpavo siela. Nėra nei tos smarkiai virusios gyvybės. Vis-kas apmirė. Nyku, nejauku ap-linkui.

Zvėreliai per visą vasarą sun-kiui dirbo. Rinko, taupino reiki-menis, kad, rudeniui, ir žiemai užėjus, skurst, badaut ir mirt ne-reikėtų. Pasislėpė nuo audrų šil-tan kampelin, kurį vasaros me-tu sau pasigaminio ir ramiai il-sisi po sunkaus darbo.

Kuom pavasari ir vasarą yra gamtoje, tuom jaunystė yra žmo-gaus gyvenime. Tai yra vertynė skaisčių, malonių dienų, kuomet viskas tar šypsosi, viskas trau-tukia savęs, kuomet jiegos verda krutinėje ir kiekvienas galiunu-milžinu jaučiasi.

Jaunystė yra laikas žmogui krautis reikmenis savo gyvenimo rudeniui. Tai yra laikas iš-mėginti save, savo gabumus, iš-plėtoti juos, susikrauti turta, ku-risai saugotų nuo rudens audrų.

Laikas dirbti, kol jaunas esi, kol akyse šviečia jiegos ir vilties jūrės. Tikiai tuomet jaunystė bus verta gyvenimo, kai verdan-čios jiegos bus darban paleistos, išnaudotos, paverstos į turta, ginklą nuo senatvės vargų.

Jaunystė, tai galybės žiedas, kuris atneš gausius vaisius, jei-gu bus tinkamai prižiurimas. O to prižiurėjimo vardas yra: Darbas.

Jaunystė tai džiaugsmo šven-tė. Bet toji šventė tikiai tuo-met turės tikrą, gilų ir praklinį prasing, kuomet džiaugsmas rem-sis proto pamatu. Tuo pamatu yra džiaugsmo ir darbo suriši-mas vienan nesutrauktinan ry-šin.

Darbas yra džiaugsmu. Tiktas praklinaus, žmogaus vardo ver-tas džiaugsmas plaukia iš sąmo-nio, tikslingo darbo—darbo, kurio vaisiai nėra savyje džiaug-smo sėklas atečiai.

Darbas ir džiaugsmas jaunystė rojum daro, visą gyvenimą j ne-

pertraukiamą, džiaugsmo ir laf-mės hymną paverčia. Jaunystės darbas duoda ginklą senatvei at-siginti nuo audrų ir džiaugtis saulėtekio dovanomis.

Praslinks vasara, ir užsnioks rudens audros. Pralėks jaunys-tė, ir žiaurus gyvenimo teismas pareiklaus iš tavęs atskaitos, ką atlikai, ką susikrovei, keliada-mas gyvenimo ilgu keliu.

Nelaimė tam gamtos sutvėri-mui, kuris nepažvelgė priekin į niuksantį rudens šesėlį. Audros tokį neišmanėlį-gyvandį par-bloks.

Nelaimė tam jaunuoliui, kuri-sai vakaruosna, savo saulėleidin nenori žiūrėti. Gyvenimo teismo nuosprendis sunkus ir žiaurus jam tebebus. Vargo ir skurdo kalėjime, sielvartomis supančio-tas, su sulaužyta dvasia, su gėda veiduose ir skausmu širdyje toks neišmanėlis žuti turės.

Gyvenimo teismas nežino pa-sigailejimo. Rusčiai už padary-tas klaidas baudžia jįsai.

Brolau-jaunuoli! Dabar tavo džiaugsmo laikas. Supink tą džiaugsmą su darbu. Padaryk jį tikslingu. Kiekvieną valandėlę atsimink, kad tenai ateityje lau-kia rustus teisejas, kurio nuo-sprendis priklausys nuo tavės pa-ties.

Brolau! Pasistatyk augstą idealą ir žengk prie jo. Pripil-dyk savo gyvenimą tikslingu džiaugsmu. Savo gyvenimo val-tį papuok prakilnaus obalsio vė-liavos. Nenuleisk niekuomet tos vėliavos. Užsibrėžk kelią ir tvirtai žengk juom ateitin, kurią pats sau pasitiekisi!

Gailunas,

MUSŲ DRAUGIJOMS.

Norėčiau atkreipti čia savo tau-tiečių atydą į vieną dalyką tiesa, smulkų, bet nelabai malonų ir mus lietuvių svetintaučių akyse žemi-nantį.

Pastaruoju laiku Amerikos lie-tuvių draugijos smarkiau suskato versti savo konstitucijas į anglų kalbą. Kam jos tai daro—aš ne-žinau. Bet faktas nuo to nei kiek nepersimaino.

Abelnai mūsų draugijų konstitu-cijos net ir lietuvių kalboje yra to-kios, kad tikiai varge, varge mano. Iš kiekvieno šimto mūsų draugijų konstitucijų sunku rasti pen-kios-šešios, kurios būtų žmoniškai parašytos. Daugumą jų reikė-tų išnaujo perrašyti, kad pašalinis žmogus galėtų suprasti, ką norime konstitucijoje pasakyti. Kartais ir patiems tų konstitucijų rašytojams gali būti sunku suprasti, ką tokio jie tenai parašė savo "konstituci-joje".

Kuomet gi tokia "konstitucija" yra išverčiama anglų kalbon, tai plaukai ant galvos stoja.

Daugel kartų anglas nesupras, kas toje konstitucijoje parašyta. Dažnai pats vertėjas matomai yra labai silpnai apsiapzinusiu su ang-lų kalba žmogum, kurisai ir gerai parašytos konstitucijos negali tin-kamai išversti. Ką gi kalbėti apie vertimą tokių "konstitucijų," ku-risios originale turėtų būti iš pamatu pataisytos?

Juk tokią konstituciją gėda žmo-gui parodyti. Amerikonai, mity-dami, tokias mūsų konstitucijas, kuomsmagiausiai iš mūsų juokiasi. Mūsų draugijų viršininkai žiuri, kad kas darbą atliktų kuopigiau. Kai-p bus darbas atlikta—tai jau antracilis klausimas. Ir todėl daž-nai gaunasi taip, kad darbas atlie-kama pigiai, bet jįsai atliekama taip, kad bjauru žiūrėti. Tai ir suprantama, nes "pigia mėsa su-nes ēda."

Rodos, mės turėtume truputį ki-taip elgtis. Už kelis centus, ku-risios reikėtų pridėti už tinkamai atliktą darbą, mės turėtume viską padaryta taip, kad paskui mums patiems rausti nereikėtų. Geras dar-bas ne ką daugiau kaštuotų, bet už tai mės butume dažnai palio-uo-tuoti nuo gėdos ir nesmagaus pa-dėjimo prieš pašalinis žmones. Duodami savo darbus, ypač kon-stitucijas ir jųjų vertimus anglų kalbon, mės turėtume žiūrėti ne ke-lių centų, viršiaus užmokamų, bet reikalauti, kad darbas būtų gerai atliktas.

Eidami tokiu keliu, kaip dabar daugelis mūsų draugijų eina, mės žeminame save kaip pavienius žmones ir kaip tautą.

Vyra, neišsikieme kitiems juok-

Draugijų Naris.

Visi laikraščiai skelbiami rankraščiai turi būti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašantieji prisiima atsakymą už savo rašymą.

Redakcija pasilieka sau teisę atsisakyti rašymų, kurie neatitinka redakcijos taisyklių.

Netikėtus laikraščio rankraščius Redakcija, pareikalauta, grąžina autoriui atgal po išsiuntimo.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik ant vienos popiero pusės, paliekant plačius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Dėlei p. Šimkaus ir Dr. Rutkausko "nesusipratimų". Musų viešasai gyvenimas vėl atsidūrė akloje kurtėje. Lietuviai, kuriems šiandien ištikrųjų rūpi Lietuvos šelpimas nelaimingiausioje jos gyvenimo valandoje, bet ne smulkus, negražus, siauras intrigavimas ir politikavimas, lauko sau galvas, kaip išėjus iš tos aklos kurtės.

Kuomet p. Šimkus, "Lietuvių Draugijos Nukentėjusiems nuo Karės Šelpiti" atstovas, atvyko Amerikon, tai daug kas manė, kad atsikartos toji pati istorija, ką atsikarto, atvykus į čia "Saulės" ir "Liet. Mokslo Dr.-jos" atstovams, būtent: klerikalai ir vidurinėji sriovės rems, o kairioji sriovė aktyvūs ir pasyviai bus priešinga atvykusiam atstovui.

Gyvenimas iškrito visai kitomis "šposų". Tiesa, dalis socialistų neprieilankiai prabilo apie atvykusį atstovą. Dalis jį pasizadėjo neutraliai užsilaikyti. Iš socialistų pusės buvo parodyta net paramos p. Šimkui, kaip tai matome iš Chicago's socialistų surengtųjų p. Šimkui prakalbų. Budami principaliai priešingi "Lietuvių Draugijai", socialistai pastatė sąlygą, kad surinktieji šelpimo pinigai eity toms įstaigoms Lietuvoje, kurias jie nurodys. P. Šimkus, kuriam rūpi ne partijos ir politika, bet grynų nukentėjusiųjų šelpimo reikalas, skaitė reikalingu sutikti su taja socialistų išlyga ir sutiko.

Tokiu būdu nors iš socialistų pusės nebuvo suvienyto pritirimo p. Šimkui, bet nebuvo nei tos neatlaidios opozicijos, kuria jie sutiko pirmesnes aukų rinkliavas. Socialistų pozicija, sulyginus su ankstyvesniu prityrimu, reikalinga skaityti žingsniu prieikiu. Ir nuopelnas tame priklausė p. Šimkui, kuris savo taktinę poziciją pralaidino suvienyto socialistų pasipriešinimą jojo misijai.

Vidurinėji sriovė iš pat pradžių užėmė aiškiai užbrėžtą p. Šimkaus misijos rėmimo poziciją.

Gi klerikalų pasielgimas yra daugiau negu keistas. Jie sakosi reikią tą draugiją, kurios atstovai atvyko pas mus p. Šimkus. Bet o p. Šimkaus darbo jie čia neremė. Atpenė jie pakišo jam koją.

Prasidėjo nuo to, kad vienas Chicago's kunigas, nežinia kuom vadovaudamasis, p. Šimkui išvadiavo "Judošium", "veidmainių" ir panašias vadas. Tasai pats kunigas atsiskė duoti svetainę prakalboms ir per pamokslą smarkiai užsipuolė ant p. Šimkaus.

Tautos Fondo valdyba apsiėmė surengti p. Šimkui maršrutą. Jau kelios savaitės praėjo, o maršruto kaip nėra, taip nėra. To Fondo valdybos atsisėmimas p. Šimkui buvo taip nepakenčiamas, kad p. Šimkus buvo priverstas pertraukti santykius su ta valdyba. Kitos draugijos surengė p. Šimkui prakalbą. Tautos Fondo valdyba tuom pačiu laiku irgi rengė p. Šimkui prakalbą. Draugijos, dejusios pastangas prakalboms surengti, padėjo viską į šalį ir leido Tautos Fondo valdybai tvarkyti p. Šimkaus prakalbą "tvarke" prakalbą, kad, atėjus joms, niekas nesirinko, niekas nieko nežinojo ir prakalboms negalėjo įvykti. Su pačiu p. Šimkui elgtis netaip, kaip su svečiu priderėtų egis. T. Fondo valdybos pasielgimas buvo tiesiog tyčiojimas iš p. Šimkaus.

Galop nesusipratimai pasibaigė skandalu, kurio pasekmėje p. Šimkus buvo priverstas šaukti Dr. Rutkauską trečiųjų teisman. (Smulkmenas apie tai skaitytojas ras atskyrame pranešime, telpančiame šiame "Liet." numeryje).

Ką galima apie tai pasakyti? Jeigu Dr. Rutkauskas būtų tikrai Dr. Rutkauskas, vargu kas atkreiptų rimtos atydos į jojo pasielgimą.

Bet Amerikos lietuviai turi nelaimėti matyti jį Tautos Fondo pirmininku. Ir, kaip to fondo pirmininkas, jisai pakėlė visą skandalą. Užpakalyje jojo stovi visas Tautos Fondas ir visa klerikalų sriovė. Klerikalų spauda, jeigu iki šiolei nepikė Dr. Rutkausko pasielgimo, tai nieko nei prieš jį nesakė. Tos spaudos straipsniai pastaromis savaitėmis buvo dirvos priuosiū iškilusiam skandalui.

Iškylęs skandalas turės gilią pasekmę rinkime aukų nukentėjusiems. Nuo ty kivičių nukęs daugiausia tie Lietuvos nelaimieji, kuriems aukų parinkti atvažiavo p. Šimkus. Dėlei smulkus partysikumo turės nukentėti darbas, kuris privalo stovėti augščiaus partijų. Savo negraziomis ir nesvariomis intrigomis, savo asmeniskais (ir nepamatuotais) priekaisiais p. Šimkui klerikalai nori užkenti darbui, kurį klerikalai spauda viešai vadina šventu, o kuriam užkūlį klerikalų vadovai kasa duobę.

Visuomenė privaltų įsimaityti ir neprieilanki, kad burielis intriguojančių politikierių prazudytų šventą savo brolių gelbėjimo darbą. Ne vieta intrigoms ir politikavimui tenai, kur tukstanciai musų brolių ir seserų yra didžiausios nelaimės prislėgti. Ne vieta iš pašalų kandžiojantiems partizantams ten, kur upeliai kraujo ir asarų teka.

Amerikos lietuvii visuomenė užtektinai kentėjo. Laikas būtų atsikratyti nuo ty visų, kurie, doros, tikėjimo ir tėvynainystės skraiste prisidengė, stengiasi nustumti viešąjį musų gyvenimą į intrigų ir nesvaraus politikavimo pelkes. Šioje sunkioje valandoje toki skandalai, kaip kad klerikalų pakeltasai, neprivalo būti pakenčiami.

Šiuom kreipiamasi ypač į lietuvius katalikus, kurių vardu tie politikieriai dengiasi. Mės tvirtai tikime ir žinome, kad Amerikos lietuviai katalikai drauge su visais kitais savo santautiečiais trokšta, kad musų broliai Lietuvoje būtų kaip galint daugiau sušelpiti. Lietuvio kataliko ir lietuvio laisvamano širdyje dega vienoda nusiskriausimų musų brolių meilė. Neapsakoma skriauda Lietuvai ir lietuviams daro tie, kurie šiandien stengiasi paversti brolių meilę į saviartinę neapykantą, stengiasi šelpimo darbe sukelti riaušes ir kivičius. Tas neturi būti toleruojama.

Lietuviai, visi lietuviai, be tikėjimo, politiskų pažiūrų, visuomeninio stovio ir užsiėmimo skirtumo, privalome šiandien susivienyti šelpimo darbe. Atvykusiojo p. Šimkaus rėmimu ir jojo prakalbų lankymu išreikškime protestą ir papėikimą tiems, kurie bando atimti duonos kąsnį nuo badaujančiųjų savo brolių.

Ponas Šimkus veiks savystoviai. Runkime jį visi kiek galėdami! Parodykime, kad smulkiais kivičiais ir intrigomis negalima atitraukti Amerikos lietuvii nuo šventos priedermės atlikimo!

Ar insinuacija? Praeitame "Lietuvos" numeryje, aprašant Bernardo Montvydo bylą, buvo, tarp kitko, paminėtas paties Montvydo teisme užginčytas Malinausko liudijimas apie tai, buk Montvydas pasakojęs jam apie "Raudonrankių Draugiją Amerikoje", kurios valdybos nariais Montvydas įvardinęs "p. Pruseiką, Neviaką ir Šestoką".

Šios žinios paminėjimą socialistiškai spauda vadina insinuacija ir įitaria "Lietuva" nore mesti šešėlį ant įvardintųjų socialistiškųjų veikėjų reputacijos. Skaitome reikalingu pranešti, kad tokio nore mės visiškai neturėjome. Kadangi šisai Malinausko liudijimas buvo užkrektas tose bylos atskaitose, kurias mės apturėjome, tai tasai liudijimas buvo pakartotas ir "Lietuvoje". Iš to sprėsti apie "Lietuvos" norus vargu galima. Tai nebuvo insinuacija, bet tik tai žinios padavimas.

"Lietuva" nemano, kad įvardintieji socialistų asmenys ištikrųjų prigulėti prie tokios draugijos. Netikėtina, kad ir pati "Raudonrankių Draugija Amerikoje" gyvuoja. Neturime pamato manyti, kad Malinauskas prasiėmęs liudijo. Montvydas labai painiojosi savo liudijime. Begelbėdamas save, jisai galėjo ir apie "Raudonrankių Draugiją Amerikoje" papasakoti.

Lietuvių Visuomenė Amerikoje.

Brangūs Viengenci!

Atvažiavau pas Jus kupinas vilties ir ištikėjimo, kad Jums, kaip man ir mane siuntusiems, rūpi vien Tėvynės vargingas padėjimas. Kiekvieną patarimą čionykščių lietuvių veikėjų emiau su pilnu ištikimimu, kad jis veda tik prie mano tikslo: surasti kuodaugiausia pagelbos Lietuvai.

Sutikau ant visko, ko nuo manęs reikalavo; ėjau visur, kur mane šaukė ir visur kalbėjau vien apie vargą, apie nelaimes, visur šaukiau: "duonos duokite badaujančioms". Ir pradėjo mane barti, pradėjo mane skriausti. Vieni viešai mane išvadino Judošium ir veidmainiu, kiti vagino, tretie tebešukauja, kad aš klerikalų tarnas ir jų misijonieris.

Kada vieni prakalbas man rengia—neina kiti: kada tie surengia—anie neina. Iš vieno ir to paties miesto gaunu nuo įvairių sriovių laiskus. Vienos sriovės žmonės kviečia atvažiuoti pas juos. Kita sriovė rašo: girdėjome, kad tokia ir tokia sriovė rengia prakalbą ir žada Tamistą kvieisti; taigi pas juos nevažiuok, atvažiok pas mus: musų daugiau. Nežinau, kodėl taip daroma. Vienas dalykas man aišku: daugeliui musų brolių amerikiečių pirmiausia rūpi kas tai kitas, o tik tai paskui Tėvynė, paskui badaujančieji tėvai, skriaudžiamos moteris ir seseris.

Kad Jūs matytumėte asaras skriaudžiamųjų, kad girdėtumėte verkimus badaujančiųjų—suvirpėtų jusų širdis. Rankas ištiesęs prie Jusų, šaukiuos, broliai, susipraskite, pamastykite apie tą baisią nelaimę, kuri užkrito ant musų žemeles.

As nenoriu, kad Jūs užmiršumėte savo pažiras, partijas. As tik noriu, kad bent šiame momente Jūs jaustumėtės pirmiausia lietuviais, nariais ty šeimynų, ką šiandien likę be pastogės ir badauja.

Savo veikimu iki išil gal ką ir užgavau; nežinodamas Jusų santikių, gal kuom ir nusidėjau. Nepalaikykite man tai už blogą: to nenorėjau. Iki šiol norėjau laikytis, o dabar griežtai laikysiuosi šių principų:

- 1) Eisiu visur, kur mane pašauksite.
- 2) Pinigus, surinktus mano prakalbose, siųsiu patsai po Jusų kontrole į Vilnių "Lietuvių Draugijai Nukentėjusiems dėl Karės Šelpiti", kuri čion mane atsiuntė. Jeigu aukautojai išreikš norą nusiųsti kitai panašios rūšies įstaigai,—išpildysiu jų norą ir siųsiu, kur man nurodys.
- 3) Susirinkimuose, mano prakalboms rengiamuose, jeigu kalbėtu apart manęs dar kiti kalbėtojai, neturės būti paliesta koki nebutų ištikimimai, sriovės, partijos.

"Liet. Dr.-jos Nukentėjusiems dėl Karės Šelpiti" Atstovas.

P. S. Liepos 20 d. busiu Wilkes-Barre, Pa., ir žadu aplankyti Pittstono ir Philadelphia's apilinkes. Pradėsiu nuo Wilkes-Barre. Meldžiu vietinių veikėjų, susižinojus tarp savęs, išdirbti tose apilinkėse smulkesnį mano prakalboms maršrutą. Kada busiu kitose Amerikos dalyse—pranešiu šiek-tiek vėliau.

Viešas Pranešimas.

Mės, žemiaus pasirašiusieji, percią pėnyčią (liepos 2 d.) gavome nuo p. St. Šimkaus, "Lietuvių Draugijos Nukentėjusiems dėl Karės Šelpiti," atstovo, sekancio turinio laiską:

Gerb. B. K. Balučiui ir S. P. Tananevičiui:—

Gerbiamieji: Šiandien liepos 2 d. Dr. Rutkauskas, "Tautos Fondo" pirmininkas, per telefoną ir ypatiskai besikalbant jo bute, skaudžiai mane įžeidė. Pasikalbėjimas buvo toks (kalbant telefonu): "Aš, paruojęs "Tautos Fondo" pirmininkui už suvažiavimą South Chicagoje, prašiau tolimesnio maršruto nebeskelbti. Negalėdamas ir nenorėdamas būti tokiame galo kėblame padėjime, kaip kad iki šiol esu, apreiškiau, kad ateityje aš noriu būti visai nepriigulimu ir, kad rengėjams prakalbų nebutų už ką varžytis, pinigus, surinktus mano prakalbose, siųsiu ne į "Fondus", bet stačiai į Vilnių, "Lietuvių Draugijai", kurios atstovu esu. Čia pat prie telefono stovėjo ir Dr. Drangeilis. Dr. Rutkauskas ir tai man atsakė štai ką: "Mės puikiai žinome, ko Tamsta nori. Todėl ir norime apsisaugoti." Aš užklausi: "Paaškinsk, ką Tamsta nori tuom pasakyti?" ATS: "Mės dar Scran-tone žinojome, ko Tamsta nori, ir todėl nutarėme pinigus siųsti per "Tautos Fondą", kad juos apsaugojus."

Vėl klausiu: "Ką Tamsta nori tuom pasakyti? Pakartokite aiškiai!" ATS: "Per telefoną tokie dalykai nesikalba. Atvažiok—pasakysiu."

As nuvažiavau pas kun. A. Skripką, apskaičiau visą dalyką, ir prašiau padaryti taip, kad Dr. Rutkauskas prie liudytojų man paaiškintų, ką jis norėjo anais žodžiais pasakyti. Su kun. A. Skripką nuvažiavome pas Dr. Rutkauską į jo butą. Į sveikinantį p. Rutkauską aš atsakiau: "Atleiskite, bet aš Jums rankos negaliu paduoti, kol paaiškinsite man to, ką šiandien telefonu kalbėjote."

Jis atsakė nieko nekaltėjęs. Po valandėles, kalbant apie "Tautos Fondo" seimą Scran-tone, p. Rutkauskas vėl man pasakė: "Tamsta į seimą padarei tokią įspūdį, kad didžiuma įgaliotinių priversti buvo balsuoti už siuntimą pinigų per "Fondą", kad apsaugoti juos."

As neturėjau ką ir atsakyti. Paskui kun. Skripką man sako: "Daktaras nesako, kad viso seimo buvo apie Tamstą tokia nuomonė." Ir tai Dr. Rutkauskas šiaip sako: "Taip, aš nesakau, kad visas seimas, bet mano ypatiskai tokia nuomonė." Man nebeliko kas kalbėti. Išėjau. Kun. Skripką pasiliko.

Šiuomi nuolankiai Tamstų meldžiu apginti mano gerą vardą. Meldžiu pakviesti Dr. Rutkauską trečiųjų teisman. Su tikra pagarba, Stasys Šimkus. Chicago, Ill. liepos 2 d. 1915 m.

kalbėjote." Jis atsakė nieko nežinąs, nieko nekaltėjęs. Po valandėles, kalbant apie "Tautos Fondo" seimą Scran-tone, p. Rutkauskas vėl man pasakė: "Tamsta į seimą padarei tokią įspūdį, kad didžiuma įgaliotinių priversti buvo balsuoti už siuntimą pinigų per "Fondą", kad apsaugoti juos."

As neturėjau ką ir atsakyti. Paskui kun. Skripką man sako: "Daktaras nesako, kad viso seimo buvo apie Tamstą tokia nuomonė." Ir tai Dr. Rutkauskas šiaip sako: "Taip, aš nesakau, kad visas seimas, bet mano ypatiskai tokia nuomonė." Man nebeliko kas kalbėti. Išėjau. Kun. Skripką pasiliko.

Šiuomi nuolankiai Tamstų meldžiu apginti mano gerą vardą. Meldžiu pakviesti Dr. Rutkauską trečiųjų teisman. Su tikra pagarba, Stasys Šimkus. Chicago, Ill. liepos 2 d. 1915 m.

Perskaicius šį laiską, galima padaryti tris išvadas:

1) kad Dr. Rutkauskas nieko našaus nesakė ir kad p. Šimkaus įtarimas todėl yra pramanytas;

2) kad Dr. A. K. Rutkauskas pasakė taip, kaip viršminėtame laiske yra pranešta, ir

3) kad Dr. Rutkauskas išsireiškė neaiškiai, o todėl tarp p. Šimkaus ir Dr. Rutkausko iškilo apvertktas nesusipratimas, kuris būtinai privalo būti pašalintas netik todėl, kad čia yra paliesta musų gerb. "Svečio garbė, bet kad nuo to taipgi priklauso ir pasekmingumas p. Šimkui prisiejo čia, Amerikoje, susitikti su panašios rūšies nemalonumais. Mės stipriai tikime, kad šis atsitikimas nei kiek nesumažins tos pagarbos ir to užsitikėjimo, kurį Amerikos lietuviai linkui p. Šimkaus jaučia ir jaus.

(pasirašo) S. P. Tananevičius, Amerikos Lietuvių Dienraščio "Kataliko" Vedejas.

B. K. Balutis, "Lietuvos" Redaktorius.

BERNARDO MONTVYDO BYLA.

(Žiurkė pracią "Liet." numerį.)

Pabaigus Malinauskiui savo liudijimą, liudininko ked užėmė Montvydo brolis Antanas (žinomas vardu Antonov). Jojo liudijime nieko svarbesnio nėra. Jisai pasako, kad jo tėvai turėję 9 vaikus. Apie Bernardą jisai liudijo kaip apie tikintį, "nors ir neaktyvį" Rymokataliką, ramų žmogų. Apie Bernardą ramų budą liudija taipgi Petras Csenilevičius iš Taunton, Mass., buvusias Bernardo "burding-bosis."

Todėl pirmą viršminėtą išvadą mės turime atimesti, kaip negalimą.

Lieka antra ir trečia išvados, tai yra, kad arba Dr. Rutkauskas pasakė, kas p. Šimkaus laisė nurodyta, arba kad vienas kito gerai nesuprato ir tarpe jūdvių įvyko apgalėtinas nesusipratimas.

Ir p. Šimkaus asmeniską garbė, ir pasekmingumas, su kuria Jis įvyko, reikalauja, kad šie klausimai būtų išriti. Tuomi vadovaudamiesi, mės, žemiaus pasirašiusieji, nusprendėme, kad p. Šimkaus laiską duoda pamatą sukviesti trečiųjų teismą, kuris šitą visą reikalą išaiškintų. Perėitą subatą apie tai mės ir pranešėme telefonu Dr. A. K. Rutkauskui. Dr. A. K. Rutkauskas, pusėtinau suerzintu balsu atsakė, kad Jis nieko nesakęs, nieko nežinąs ir nieko kalbėti apie tai nenorįs. Dr. Rutkauskui paduota tokia propozicija: p. Šimkus išrenka mus, žemiaus pasirašiusius, avo asmeniskais atstovais; Dr. Rutkauskas, jeigu jis jaučiasi nekaltu, lai išrenka iš savo pusės du atstovus: šie keturi lai išrenka penktą, pašalinę ypatį ir lai šis komitetas, apsvarstęs visą dalyką, išnešą savo nusprendimą.

Dr. Rutkauskas ir tai atsakė sekanciai: "As jokiių teisių nei teisiųj nepripažįstu,—suprantate?"

—Ir po to nukirto tolimesnę kalbą, užkabindamas telefoną. Pašaukus jį antru sykiiu, atsakė moteriškai balsas, kad "Daktaras yra užimtas," o po to, kada pareikalauta nuo Dr. Rutkausko galutinio atsakymo, tas pats balsas pranešė, kad "Daktaras jau davęs galutiną atsakymą," ir telefonas taip-pat smarkiai tapo užkabintas.

Akyvaizdoje tokių aplinkybių, mės esame priversti pranešti viešai apie šitą visą apgalėtiną atsitikimą ir pavesti visuomenę būti teisėju tarpe p. Šimkaus ir Dr. Rutkausko.

Viršminėti įtarimai, musų manymu, meta šešėlį ant p. Šimkaus gero vardo. Žmonės, nepažįstantieji p. Šimkaus, iš šitų įtarimų gali paskaityti jį nešąžiningu, neteisingu ir neištikimu žmogum esant. Iš to pasikeldaryt didelė ir skaudi skriauda p. Šimkui ypatiskai. Butų taipgi didelė skriauda "Lietuvių Draugijai" Vilniuje ir visam nukentėjusių nuo karės šelpimo reikalui.

Toki nelemti ir bjaurūs įtarimai, kaip jau teko patirti, sukelia įvairias kalbas ir paskalas, kurios platinasi įvairiais užbet mano ypatiskai tokia nuomonė." Man nebeliko kas kalbėti. Išėjau. Kun. Skripką pasiliko.

Todėl mės skaitome reikalingu pranešti, kad panašiams įtarimams ir panašioms paskaloms nėra jokio,—nė mažiausio,—pamato. Tą, matyt, jaučia ir pats Dr. Rutkauskas, atsakydamas nuo trečiųjų teismo, nes pilnai nekaltas žmogus, musų manymu, trečiųjų teismo neprivalo bijoti.

Tą mės turėjome pranešti, kaip p. Šimkaus pakviesti teisėjai.

Kaip p. Šimkaus žmonės, kaip lietuviai, mės skaitome reikalingu pranešti, kad musų manymu, visas Dr. Rutkausko pasielgimas, užgaunantis musų visų Gerbiomo Svečio garbę, visiems Amerikos lietuviams daro nepaprastą gėdą, ir kad mės nuo širdžiai apgalėstaujame, jog gerbiomam p. Šimkui prisiejo čia, Amerikoje, susitikti su panašios rūšies nemalonumais. Mės stipriai tikime, kad šis atsitikimas nei kiek nesumažins tos pagarbos ir to užsitikėjimo, kurį Amerikos lietuviai linkui p. Šimkaus jaučia ir jaus.

(pasirašo) S. P. Tananevičius, Amerikos Lietuvių Dienraščio "Kataliko" Vedejas. B. K. Balutis, "Lietuvos" Redaktorius.

Pabaigus Malinauskiui savo liudijimą, liudininko ked užėmė Montvydo brolis Antanas (žinomas vardu Antonov). Jojo liudijime nieko svarbesnio nėra. Jisai pasako, kad jo tėvai turėję 9 vaikus. Apie Bernardą jisai liudijo kaip apie tikintį, "nors ir neaktyvį" Rymokataliką, ramų žmogų. Apie Bernardą ramų budą liudija taipgi Petras Csenilevičius iš Taunton, Mass., buvusias Bernardo "burding-bosis."

Trečias Bernardo brolis, kurisai čia vadinasi Kaziu Petrausku (pavardė jo pusbrolio, kurio pasportu jisai išvažiavo iš Rusijos) liudijo, kad Bernardas buvo geru žmogum ir reguliariai lankydavo bažnyčią ir kad Krakas laukė Bernardo Taunton'e.

Sekanciu liudininku pašaukta patsai Bernardas. Jisai papasakoja savo gyvenimo istoriją, kuri išskaldyta pirmesniame "Lietuvos" numeryje. Kun. Žebrio ir jojo šeimyninkės užmušime Bernardas nepripažino ir visą bėdą suvertė ant Krakos. Bernardas sakėsi tikitai žiurėjęs. Savo užsigynimą dėlei pirmesnių prisipažinimų jisai paaiškino sekanciu būdu. Jisai norėjęs išpasakoti viską policinui Hurley, bet paskui atėję detektiviai Bgmforth ir Malinauskas, kurie pradėję jį tardyti, ir iš ty tardymų Bernardas pamatęs, kad negerai būtų teisybę pasakoti, todėl į visus tolimesnius užklaimus pradėjęs atsakinėti: "Taip." Jisai ir pats pasisakęs esąs kataliku ir lankiąs bažnyčią.

Paskui prokuroras pradėjo klausinėti Montvydo. Prokurorui užklausk, kodėl jisai New Britain'e priėmė pavardę "Charles Morris," jisai aiškino padaręs tai todėl, kad, apsigyvendamas tarp vokiečių, nenorėjęs, idant jie žinotų, jog jisai iš Rusijos paeinęs. Bernardas sakėsi su Krakui vis išnetyčių susitikdaves. Jisai taipgi pasakė, kad tikitai jiedu su Krakui nuėję į kun. Žebrio namus. Revolverį turėjęs tikitai Krakas. Netikrus usus jisai iš Krakos gavęs. Parodžius prokurorui netikrus usus, Bernardas pažino juos, kaip tuos, kuriuos Krakas turėjo užsidėjęs. Prokuroras pastebėjo, kad Bernardas sakė, kad Krakas, grąšindamas nušovimu, priverstė jį eiti klebonijon. Kaip prirodymas teismui buvo priduositas Bernardo čėbas, persautas užpakalyje.

Bernardas savo ėjimą klebonijon rėmė tuom, kad Krakas jį priverstęs ir jisai, baimės verčiamas, ėjęs. Tame punkte prokuroras vis stengėsi Bernardą "pagauti" ir prirodyti, kad ne baimės verčiamas jisai ėjęs su Krakui.

Iš Bernardo liudijimo matyt, kad klebonijos duris atidarė jiems Gilmonaitė. Kunigas sėdėjo truputį toliau nuo durii. Krakas kampiams ir gali priversti prie liudijimo.

Bernardas savo ėjimą klebonijon rėmė tuom, kad Krakas jį priverstęs ir jisai, baimės verčiamas, ėjęs. Tame punkte prokuroras vis stengėsi Bernardą "pagauti" ir prirodyti, kad ne baimės verčiamas jisai ėjęs su Krakui.

Iš Bernardo liudijimo matyt, kad klebonijos duris atidarė jiems Gilmonaitė. Kunigas sėdėjo truputį toliau nuo durii. Krakas kampiams ir gali priversti prie liudijimo. Nušautam kunigui virvė ant kaklo užnėręs Krakas viena ranka, kitoje laikydamas revolverį. Užklausk, kodėl jisai tuom momentu nepasinaudojo, kad pabėgtų, Bernardas atsakė bijojęsis, jog Krakas jį nušaus.

Prokuroras vis stengėsi pagauti Montvydą priestaraunant sau. Vieną kartą paklausus prokurorui, kad užtraukė langų roletas, Bernardas atsakė, kad Krakas tai padaręs. Antru kartu jisai atsakė, kad roletas jau buvo užtrauktas.

Klausinėjant prokurorui apie juodviečių ir Gilmonaitės vaikščiojimą po kambarius, įsiekant pinigų, Bernardas aiškino, kad Krakas viena ranka laikė Gilmonaitę, ant raija revolverį. Visėsa, kaip Bernardas aiškino, buvo iš elektrikos liamputės. Prokurorui paklausus, kas laikė liamputę, Bernardas atsakė, kad buvė tamsu. Paskui Bernardas vėl pasakė, kad liamputę Krakas vartojo daiktų sujieskojimui patamsėti. Toliaus Bernardas atsakinėdamas į klausimus, šiek-tiek susimaišė. Paskui paaiškino, kad Krakas, norėdamas vartoti liamputę, moteries ranką paleisdavo. Kuomet, bevaikščiojant po kambarius buvo rasta \$7.50, tai, sulyg Bernardo liudijimo, tuos pinigus paėmęs Krakas ir kišenin įsidėjęs.

Po to kalbėjo Montvydo apgynejas, advokatas Day. Jis prisipažino, kad apgynimas yra labai sunkus, nes prokuroras surinko labai daug prirodymų. Apkalintais Montvydas pripasakojo daug pasakų. Nekurius pasakos išrodė neteisingsoms. Gal būt,

Bernardas liudijo, kad Gilmonaitė pradėjo bėgti į atiką, kad išsigelbėjus. Krakas vienas pasakė, kad jisai nuėjęs. Montvydas pasilėkęs apacioje. Jisai vienas išbuvęs apie 5 ar 6 minutes. Užklausk prokurorui, kodėl jisai nepasinaudojo tuom laiku, kad pabėgtų, Bernardas sakė bijojęsis. Paskui pasisakė nežinąs, kodėl nepabėgęs. Jisai, pasilėkęs apacioje, iš atikos negirdėjęs jokio balso. Paskui sugrįžęs Krakas ir pasakęs, kad visas esą atlikta.

Montvydas liudija, kad Krakas parašęs laiską, kun. Bojanauksui ant jo (Montvydo) mašinėlės. Patsai Montvydas nemokąs angliskai rašyti. Jisai prieš tai buvo sakęs, kad nuvažiavęs į Hartford'ą ir iš tenai pats sau pasiuntęs tokį telegramą: "Tavo sesuo labai serga." Paklausus prokurorui, kaip jisai, nemokėdamas angliskai rašyti, galėjo telegramą parašyti, Bernardas atsakė, kad Krakas jam telegramą parašęs.

Montvydas buvo pirmiau pasisakęs, kad jisai ėjęs klebonijon, nes bijojęsis, kad Krakas jojo neužmuštų. Priegto Montvydas pasakė, kad Krakas jį net šovė. Prokuroras paklausė, ar jisai sekancią dieną po tam šovimui nuėjo pas Kraką, idant jisai jam telegramą parašytų. Montvydas atsakė: "Taip."

Montvydas sakėsi nenorėjęs susitikti su Krakui. Tačiau jisai bent kelis kartus susitiko su juom. Jisai tuos susitikimus aiškino įvairiomis priežastimis: noru savo typewriter'į atsiimti iš Krakos ir tam tikslui važinėjęs net į Philadelphia, Pa.; noru atiduoti Krakui jojo revolverį (tam tikslui važiaavo į Wilmington'ą). Pirmiaus Montvydas sakėsi išnetyčių Wilmingtone susitikęs su Krakui.

Abelnei imant, prokuroras savo klausinėjimais nevieną kartą priverstė Montvydą priestarauti sau. Savo atsakymais pats Bernardas daugiausiai save įpainiojo.

Užsibaigus tardymui, prasidėjo prokuroro ir apgynejo prakalbos. Prokuroras, apžvelgęs kun. Žebrio gyvenimą ir darbą, tarp kitko, pasakė:

"Nors kun. Žebrys nesibarė su niekuomu, bet jis po nušautos, nes jo pinigų reikalautą. Jo gaspadinė, Jieva Gilmonaitė, tapo užmušta, nes ji matė kunigo užmušėjus ir galėjo juos išduoti.

"Šioje byloje yra tik du klausimai, kuriuos reik nuspręsti: 1) Ar Montvydas nuėjo į šituos namus (i kleboniją) savo liuosu noru ar iš baimės ir 2) kada jis ten nuėjo, tai ar jis prisidėjo prie užmušimo, ar tik buvo paprastu žiurovu. Šitie du klausimai gali but sujungti į vieną. Klebonijoj buvo tik keturios ypatos tą naktį, kuomet žmogžudystė atlikta. Dvi iš jų tapo užmuštos ten pat tą naktį. Vienas tapo pakartas (Krakas). Ketvirtas yra štai prieš jus. Vienatinis klausimas yra štai koks: Ar jūs galite tikėti pasakojimui šio žmogaus?"

"Montvydas sako, kad jo prisipažinimai policijoj buvo 99 procentai neteisingi, ir kad tik 1 procentas buvo teisybė. Ar jūs tam tikit? Šitie ant rašto išgulditi prisipažinimai sutinka netik su paliudijimais kitų liudininkų, bet maždaug ir su jo locna jau permaintyta pasaka, kurią jis čia teisme pasakojė..."

Kad nėra teisinga meluoti, bet jūs nenorėsite pakarti žmogų todėl, kad jis meluoja." Toliau apgyvenęs sako, kad Krakas buvo kaltas, o Montvydas buvo tik suvedžiotas ir Kraką prisipirktas klebonijon eiti. Apgyvenęs užbaigia, sakydamas, kad teisėjai turi abejoti apie Montvydo kaltę, o jeigu jie abejoja, tai jie privalo jį palaiduoti nuo atsakomybės.

Vėl kalba prokuroras. Jis perstoja šita žmogūdytę kaip baisiausia netik visoj vasltoji, bet ir visoj Naujojo Anglijos. Jis sako, kad šita žmogūdytė yra ne kas kitas, kaip mainas kraujo už sielą. Aprašinėdamas užmūstę, jis ypatingą atydą atkreipia ant kančių Gilmonaitės, kuri tapo taip užsmaugta, kad net jos liežuvis išsikiso iš tarp dantų.

"Jeigu jūs paleist šitą žmogų šiandien—sakė prokuroras—tai Malinausko gyvastis neverta ir piešų žiupsnio." (Mat Malinauskas užmūšęs susekė).

Prokuroras priešo prie nuomonės, kad pačių vyriausių tos užmūstės organizatorių yra "vyras, kuris sėdi prie galo šito stalo."

"Jis, o ne Krakas, pirkto drukojamą masinę, —traukė toliau prokuroras—nes jis yra nariu "Raudonrankių Draugijos Amerikoje," kuri turi savo lizdą New York'e, o kitas šakas Brooklyn, Worcesterj ir Chicagoje. Aš jums pasakyti, ponai teisėjai, kad šita grašimū ir užmūstėjų draugija yra aršesnė negu Mafia arba Juodrankių draugija."

Prokuroras vadino Montvydą "kriminališku genium."

Užsibaigus abiejų pusų ginčams, teisėjas William S. Case davė prisiekiems teisėjams instrukcijas, ir po tam prisiekių teisėjai išėjo į savo kambarį.

Po 45 minučių jie sugrįžo. Jų verdictas buvo gatavas. Montvydas, prisiekiems teisėjams grįžtant, pabalo. Teisėjų verdictas buvo: kaltas pirmo laipsnio žmogūdytėje. Teisėjai pasiteiravus, Montvydo advokatai pasakė, kad jie tolimesnių žingsnių šioje byloje nedarys.

Montvydas paskutiniame žodyje pasisakė esąs nekaltas ir visą kaltę vertė ant Krakos, kuris jį (Montvydą) pagadinęs. Jisai prašė, kad jam duotų visam amžiui kalėjimą, bet ne mirtį.

Teisėjas tuomet perskaitė sekančių nuosprendį:

"Pareigą šito teismo nustatę įstatai. Šita pareiga visados yra skaudė, bet jos negalima išvengti. Teismo nusprendimas yra sekančias:

Kad tu, Bernardai Montvyde, busi atiduotas šerifui, o jis ar jo deputatas laike 20 dienų perduos tave užziurėtojai valstybinio kalėjimo Wethersfield, arba jo deputatui ir ten busi laikomas iki šeštai dienai rugpjūčio. Tu dieną, vieną valandą prieš saulėtekį, tave nuves minėtas kalėjimo prižiūrėtojas ar jo deputatas į kambarį, prirengtą sulgy nurodymu Connecticuto valstijos įstatymų ir ten pažymėtu laiku tu busi pakartas virve už kaklo, kol tapsi negyvas. Lai Dievas surimsi ant tavo sielos!"

Po tam Bernardas Montvydas likosi perduotas į šerifo rankas, ir taip užsibaigė byla, kuri tarp Amerikos lietuvių tiek triukšmo sukėlė.

A. Liudzius.

JONAS HUSS

1415—1915.
(Užbaigia)

Popiežiaus paliepinimas buvo taikytas į Huss'ą. Kaip tiksliai tasai paliepinimas buvo paskelbtas Praegoje (kovo mėn. 1410 m.), tarp čekų klio sujūdimas. Nenorėjo nei Huss'as pildyti to paliepinimo. Jisai sakė, kad popiežius esąs neteisingai informuotas. Archyvakupas, griežtai prisilaikydamas popiežiaus paliepinimo, surinko suvis 200 Wycliffe'o raštų tomų ir savo dvaro kieme juos sudėgino. Tuom pačiu laiku jįsai exkomunikavo Huss'ą ir kai kuriuos jo draugus.

Cekų liaudis stėjo Huss'o pusėn. Huss, jausdamasis esąs teisus, nieko nepasė ir nepertraukė savo pamokslų Betlėjeus koplyčioje. Drauge su tuom universitete jisai pradėjo viešai ginti Wycliffe'o mokslą. Čekijos karalius, karalienė ir bajorai pasiuntė popiežiui, prašymą, kad exkomunikacija bu-

tytų nuimta nuo Huss'o. Prašymas likosi neįsipildytas. Ažuot to, išleista naujas įsakymas prieš Huss'ą, kaip nepaklusnų bažnyčios sunų. Pragos miesto liaudis tačiau vis rėmė Huss'ą. Tuomet ant viso miesto mėsia interdiktas.

Sekanciais metais (1412) Praagon atvyko popiežiaus pasiuntinys, kurisai prizadėjo indulgenciją (nuodemių atleidimą) kiekvienam, kas stos karėn prieš Neapolio karalių, kurį popiežius exkomunikavo. Prieš šį pasiuntinį ir jojo prizadamąją indulgenciją karštai stėjo Huss, kurisai sakė, kad žmogus gali gauti nuodemių atleidimą vien gailėsčio ir pakutos keliu. Stodamas prieš pasiuntinį, Huss drauge su tuom stėjo ir prieš popiežių. Tokiu griežtu pasielgimu Huss atbaidė nuo savęs daugelį savo šalininkų ir rėmėjų. Liaudis tačiau stovėjo už Huss'ą. Buvo surengta demonstracija, kurioje popiežiaus įsakymai buvo sudėginti. Demonstracijos pasekmėje tris jauni vyrai buvo pasmerkti mirtin. Exkomunikacija prieš Huss'ą buvo panaujinta, ir atkarta interdiktas visoms vietoms, kurios suteiktų Huss'ui prieglaudą. Bažnyčia smarkiau stėjo kovon su Huss'u, ir dviasikis pradėjo daugiau žiūrėti duotų jai vyresnybės įsakymų. Huss'o padėjimas pasidarė toks, kad jam daugiau nieko neliko, kaip tikslai pasitraukti iš Pragos.

Buvo bandyta sutaukinti Huss'ą su bažnyčia. Tam tikslui buvo daryta pasitarimų. Tuom tarpu Huss'as savo laiką leido netoli nuo Pragos, laikas nuo laiko sakydamas pamokslus, o likusį laiką pasvėdamas savo ir Wycliffe'o raštams.

Tuom laiku pradėta rengtis prie visuotinės bažnytinės tarybos mėsia Constance. Tiesioginiu tarybos tikslu buvo bažnyčios suvienijimas ir sutvarkymas. Tačiau Čekijos reikalai buvo įgiję tokią svarbą, kad jie butinai turėjo būti pastatyti svarbiausiųjų klausimų eilėn. Čekijos reikalai gvyais ryšiais buvo surišti su Huss'u. Todėl pastarojo dalyvavimas suvažiavime buvo neįsivengiamas.

Is savo pusės ir Huss noriai apsiėmė dalyvaui, nes tikėjosi prirodyti primetų jam apkaltinimų nepatarnatumą. Huss, gavęs užtikrinimą iš karaliaus, kad su juom blogai nebus pasielgtu, kelių draugų lydimas iškeliauo 1414 m. rudenyje tarybon. Užtikrinimas, kurį Huss gavo iš karaliaus, buvo tame, kad nežiurint, ką taryba nutartų apie Huss'ą, jisai galės sugrįžti atgal Čekijon. Be tokio užtikrinimo Huss nebutų visai apleidęs savo namų.

Taryboje taryta Huss'o byla. Popiežiaus paskyrė tris vyskupus tarybos komisijon. Wycliffe'o mokslas, taigi Huss'o pamatas, buvo pasmerktas kaip heretiskas, klaidingas. Prirodymai prieš Huss'ą imta iš jojo raštų. Huss'o teismui prasidėjus, apkaltinimai buvo perskaityti, ir kuomet Huss pradėjo atskaitinti, tai susirinkusieji pradėjo kelti triukšmą, rėkti, neleidami Huss'ui kalbėti. Huss buvo priverstas pertraukti savo kalbą.

Byla turėjo būti dviem dienom pertraukta. Kuomet iš Huss'o buvo pareikalauta, kad jisai atsiskaitytų nuo viso savo mokslo, jisai nesutiko to išpildyti. Kai kuriuos įtariamus jam tvirtinimus jisai atmetė, sakydamas, kad juose jo mokslas netesingai perduota. Kitus savo mokslo punktus jisai gynė.

Karaliaus užtikrinimas buvo suauztytas. Nors Huss'ui buvo prizadėta liuosybė sugrįžti atgal Čekijon, jisai buvo uždarytas kalėjimam. Karalius pats neginciojo, kad jisai sulaužė savo garbės žodį, duotą Huss'ui.

Teismo nuosprendis buvo labai neprielankus Huss'ui. Buvo pareikalauta, kad Huss: 1) prisipažintų buvęs klaidingu visuose apkaltinimo punktuose, 2) po prisieiga prizadėtų daugiau jų neskelbti, 3) atsakyti savo mokslą.

Huss, nežiurint visų įkalbinėjimų, atsiskaitė išpildyti teismo reikalavimus. Liepos 6 d. teismas jį pasmerkė mirtin. Degradavus Huss'ą iš kunigystės, jojo siela buvo "paaukuota vėliniui" ir jisai sudėginta ant laužo. Jisai meldėsi ant laužo. Su žodžiais maldos "Kyrie Eleison," jisai dingo uždegtojo laužo dūmuose ir liepsnos.

Taip kankinio mirtim užbaigė savo gyvybę Jonas Huss.

Galima su jo mintimis sutikti ar nesutikti, bet reikia atiduoti jam garbę už tą drąsą, kurią jisai parodė, gindamas savo nuomonės. Nieko, neišskiriant nei mirties, jisai nepasibijojo, kovodamas už tai, ką jisai manė teisinga esant. Ir jo mirties penkių simtų metų sukaktuvių susilaukęs, pasaulis Huss'ą svarbiausiai gerbia ir mini ne už jojo mokslą, bet už jojo dvasios įjėgą, kurios nei mirtis negalėjo nustumti nuo pasirinktojo kelio.

PIRMA MUSŲ UŽDUOTIS.

Amerikonai apie kokios nors tautybės ateivius sprendžia pagal tuos tariamosios tautybės ateivius, su kuriais jie susitinka. Jeigu, sakysime, lenkai tulame mėsia sudaro gerų, pavyzdinių piliečių ir žmonių koloniją, tai to miesto amerikoni turi gerą nuomonę aplamai apie visus lenkus. Jeigu, iš kitos pusės, toji kolonija turėtų žemą reputaciją, tai vietos amerikoni lenkus, kaip tautą, žemai statytų.

Tą ir mes, lietuviai, esame prityrę. Kas šiek tiek daugiau yra supažinęs su įvairiomis mūsų kolonijomis, tas žino, kad amerikonių nuomonė apie lietuvius yra labai neteisinga: vienoje vietoje lietuviai yra gerbiami, kitoje gi vietoje lietuviu vardas amerikoni lupose yra pažeminimo vardu.

Ne kas kitas kaltas antrame atsitikime, kaip tikslai patis lietuviai. Kaip galima gerbti tokius, kurie yra pasižymėję girtuokliavimu, mustynėmis, savo neštariu gyvenimu? Yra pas mus kolonij, kam sunku užtikti lietuvi, kurisai nebutų paskendęs girtuokliavime.

Kitose vietose yra geriau. Lietuviai yra blaivesni ir geriau gyvena. Tenai kitokia nuomonė apie lietuvių viešpataują tarp amerikonių. Tačiau ir tose vietose, kam lietuviai yra daugiau-mažiau gerbiami, jie nėra, taip sakant, statomi "ant vienos lentos" su amerikonišiais. Amerikonai aplamai į ateivius žiuri kaip į žemesnės už save rūšies žmones. Tai yra grynai amerikoniška ypatybė, už kurią ateiviai gali pykti ant amerikonių, gal ir iš jų juoktis.

Ateivių naudai yra pasirodyti prieš amerikoniškus kaip galint geresnės šviesoje. Tāt ateiviai turi žiūrėti, kad amerikoni pas juos nerastų tokių apsirėikimų, kurie žemina.

Jeigu visi lietuviai mokėtų rašyti ir skaityti ir abelnei būtų daugiau mokiniai, ir aplamai išsilavę, tai amerikoni atsiėsimas būtų kitoniškas. Šiandien amerikoni atsiėsimas į lietuvių ir vokiečių yra skirtingas. Vokiečiai yra daugiau gerbiamas. Priežastis yra labai lengva: suprantama: vokiečiai stovi ant augstosios kultūros laipsnio negu lietuviai.

Tāt pirmas mūsų visų darbas, jeigu norime turėti geresnė amerikoni nuomonę apie save, yra kaip galint augščiaus pakilti aplamame mūsų kulturingume. Ant to kelio pirmu užduotim stovi tai, kad mes visi išmoktume rašyti ir skaityti. Pas mus labai daug kalbamasi ir pešamasi dėlėi sriovių. Tas viskas gera, bet tikslai tuomet, kai tarp mūsų būtų kiek nors mažesnis bėraščius ir bemokslų skaitlins.

Šisai darbas, bėraščius ir bemokslų skaitlins mažinimas yra pas mus daug svarbesnis negu visos sriovės ir visa kas kita.

Ant to paties kelio stovi aplamo mūsų kulturingum ir ekonominio gerbuvio pakėlimas.

Kuomet mes geriaus stovėsime, negu kaip kad dabar dauguma mūsų stovi, tai galėsime ir geresnio atsiėsimos aplamai kaip tauta sulaukti.

Augstesnio kulturingumo, suprantama, mes turime siekti ne vien tam, kad amerikoni ir mus geriaus žiūrėtų. Amerikonų atsiėsimas mums patiems gali turėti nedaug svarbos. Kulturingumas mums patiems yra reikalingas. Mes patįs iš to naudą turėsime. Amerikonų atsiėsimas ir mus bus tikslai mūsų augstosios kulturingumo pasekmė. Augščiaus pakilė kulturingume, mes patįs iš to naudosimės ir busime pirmosie ateivių eilėse.

Senas Amerikonas.

ŠIAUDINĖ LENKIJOS AUTONOMIJA.

Kaip žinome, sulaukymui lenkų nuo sukilimo, vyriausiasis Rusijos kariūmenės vadas, kun-

gaikšis Nikolas Nikolajevič paržadėjo lenkam suvienyti kruvon išdraskytus lenkų apgyventus kraštus, paimti juos Rusijos globon ir suteikti jiems savivaldą. Dabar korespondentas Chicago's laikraščio Daily News, Warlam Čerkesov atsiuntė tam laikraščiu aprašymą, kokia bus ta ateinančios suvienytės po Rusijos globa Lenkijos savivalda. Jeigu Čerkesov rašo tiesybė, tai ištikro lenkai neturi pamato labai džiaugtis dėl tokios autonomijos, kaip neturėtų pamato labai nusiminti, jeigu tokios autonomijos negautų. Čerkesovo aprašyta Lenkijai sumanyta savivalda ištikro yra šiaudinė savivalda, bet ne tikra.

Naujoji Lenkija turėsianti vietinę savivaldą, bet nuo autonomiškos valdžios priežiūros išskirti yra teismų, pašto, geležinkelų ir finansų reikalai (iki 1875 metų Lenkijoje teismai buvo lenkiški, bylos buvo vedamos lenkiškoj kalboj). Perdėtinu autonomiškų valdžių bus cėsoriaus vietininkas, prie kurio bus taryba, susidedanti iš dalies iš atstovų administracijos ir iš dalies iš narių, gyventojų renkami, užtvirtinamų vietininko. Taigi ištikro Lenkija būtų vien savo teisėse sulyginta su Rusijos gubernijomis, bet tikros savivaldos neturėtų nei tiek, kiek jos turėjo iki 1867 metų. Lenkai tik toki galės užimti viešas ir valdžios vietas, kurie mokės gerai rusišką kalbą.

Bus Lenkijoj įvestos žemietijos ir prisiekių teisėjų teismai, kaip tai yra Rusijoj, taigi taikos teisėjai. Lenkam leista bus vartoti lenkišką kalbą. Bet valdžios kalba visose įstaigose turės būti rusišką, toj kalboj bus vedami visi raštai, kurie bus siunčiami centrališkoms valdžioms. Teismuose bus vartojama rusų kalba. Miestų tarybose, prekybos draugijose leidžiama vartoti lenkišką kalbą. Mokinij, baigusį lenkiškas mokyklas, tiesos bus sulygintos su tie somis valdžios rusiškų mokyklų, bet mokiniai lenkiškų mokyklų turės laikyti egzaminus prieš valdžios skiriamas rusiškias komisijas. Pradinėse ir vidutinėse mokyklose leidžiama vartoti lenkišką kalbą, bet rusų kalba, rusų istorija ir geografija turi būti mokinama rusų kalboj. Rusams gi, Lenkijoj gyvenantiems, palikta rusiškios mokyklos; iki 1867 metų rusiškų mokyklų visai nebuvo Lenkijoj.

Katalikų kunigai galės mokyti ir katalikų bažnyčiose prigimtoj kalboj ir organizuoti parapijas ir galės pildyti tikėjimiskias pareigas ir kitose vietose, parapijos galės turėti nekrutomą nuosavybę ir žemę, bet tik tiek, kiek leidžia dabartinės teisės.

Senovės chronikos mini bent kelis jų užplūdumus, kurie buvo apėmę tuos pačius maž-daug plotus, kaip ir dabar.

Taip, 1365 metais vokiečių kryžiuočių vadas Schinde—Kopp užėmė buv. Josvainių apskrįti, sunaikino Labnavos miestą ir dvarą, ir pačius Josvainius. Iš čia nužugyvo Vilniaus linkini, bet jo neužpuolęs, grįžo atgal Kauno apskrįčių, ugnim jį paleidęs.

1370 m. vėl pasirodė jau didesnės teutonų minios, su kuriomis darėjo austrai, bavarai, sliažkai, lenkai ir čekai. Pludo jie dviem bangom: vieni pajuriu į Kaltnėnus, kiti gi per Lappgirius, Raseinius, Ariogalą į Josvainius. Tasai vokiečių žygis—tai buvo kerštas už didelį smugį, kuris buvo tekęs patirti jiems nuo lietuvių ties Rudava.

Per kryžiuočiams ir teutonams sušivadinus, lietuviai greit atsivargė ir kitais metais patįs įsiveržė Prūsijos: kun. Dirsnas užėmė Samuaro pilį, Keistutis gi nukeliavo ligi Bušosborgo, kur paėmė Sesdeno pilį. Po to vokiečiai vėl teizdamiesi apsilankė Vaiguvoje, Viduklėje, Josvainiuose, Darsuniškyje, Kaltnėnuose, viską pakeliui naikindami ir 400 bėlaisvių vesdami mėsia.

1376 m. vokiečiai, norėdami apgulti Kauno pilį, dėl savo strategijos planų ejo pirmą į Varnius, o iš ten į Raseinius, Ariogalą į Josvainius. Iš čia gi jau persime-nė per Nevėžį apgulė Kauną, bet pavasario įotvinims pakilus, turėjo atsitraukti. Už trijų betgi metų vėl grįžo, pakeliui sunaikinę Josvainius ir Labnavą, ir ties Kaunu šiuo kartu padarė su Keistutiu santaiką.

Bet ir po taikos vokiečiai netrukė vėl aplankė Žemaičius 1381 m., palikę savo pėdsakus visu Vaiguvos—Rumšiškių ruožu. Senasis Keistutis savo keliu kersiojo jiems, net d kartų užpuolėdams Prūsus.

Taip žudėsi ir teriojosi žmonės simtai metų atgal...

Dabar vėl Žemaičiai tapato karės lauku ir vėl kardu bei ugnim yra teriojami, gal net baisiau, kaip pirma, tik jau kitokiomis sąlygomis, kitokiais tikslais, kaip toli išduoda ypatingą šaukimą ir ton

pusėn kreipia savo akis jau taiksyk, kada žmogus nei su geriausiu žiuronu nieko negali matyti, ir nieko negirdi.

Paukščiai žmogui gali patarnauti persergėdami jį nuo pavojaus, ne vien gresiančio iš oro; jie persergsti jį nuo pavojaus ir po žemė, arba po vandeniu. Persergsti jie įgulas povandeninių laivų prieš besibaigimą, laivui panėrus, oxygeno ore. Persitikinimui, ar oras tinka kvėpavimui, povandeninių laivų įgulas ima kanariškus paukščius arba peles, ypač paukščiai sparų mušimu parodo, kad ore per mažai yra butino kvėpavimui oxygeno, todėl iš rezervuaro į galimą oran daugiau prileisti. Kanariški paukščiai ir kasyklose persergsti darbininkus prieš pavojingus, galinčius pagimdyti eksplozijas, gazu. Tą kasyklų darbininkai gerai žino.

Mūsų triukšmo, kaip rodosi, paukščiai nesibijo taip, kaip galima manyti. Varnų pulkai, lyg paukščiai jaustų, kad ant mušio lauko maisto jiems gana atsiras, sėka paskui einančius mašin karėivius. Laikė mušio prie Solferino, šiaurinėj Italijoj, kurio apeliokėse yra daug lakštingalų, kuomet ejo smarkiausias mušis, lakštingalai nepaprastai smarkiai varė savo giesmę, lyg norėdami mirštančius karėivius palinksminti paskutinę jų gyvenimo valandą.

Kad paukščiai nesibijo nei šunių balso, nei kulkų žvimbimo, tą galima patėmyti ir taikos laike, kuomet karėiviai šauda. Karėiviai šauda, kulkos žvimbia, o ties joms augščiaus vituriai, kaipi nieko pavojingo jiems nebuvi, ramiai sau savo giesmę civiruoją. Gal būtų, kad jiems ypač patinka tas kulkų žvimbimas, o gal šunių balsai.

SENOVĖS VOKIEČIŲ ŽYGLIAI ŽEMAIČIUOSE.

Užpludus vokiečių kariūmenei Žemaičius, kai-kam gal bus įdomu atsiminus jų senovės žygius tame krašte.

Senovės chronikos mini bent kelis jų užplūdumus, kurie buvo apėmę tuos pačius maž-daug plotus, kaip ir dabar.

Taip, 1365 metais vokiečių kryžiuočių vadas Schinde—Kopp užėmė buv. Josvainių apskrįti, sunaikino Labnavos miestą ir dvarą, ir pačius Josvainius. Iš čia nužugyvo Vilniaus linkini, bet jo neužpuolęs, grįžo atgal Kauno apskrįčių, ugnim jį paleidęs.

1370 m. vėl pasirodė jau didesnės teutonų minios, su kuriomis darėjo austrai, bavarai, sliažkai, lenkai ir čekai. Pludo jie dviem bangom: vieni pajuriu į Kaltnėnus, kiti gi per Lappgirius, Raseinius, Ariogalą į Josvainius. Tasai vokiečių žygis—tai buvo kerštas už didelį smugį, kuris buvo tekęs patirti jiems nuo lietuvių ties Rudava.

Per kryžiuočiams ir teutonams sušivadinus, lietuviai greit atsivargė ir kitais metais patįs įsiveržė Prūsijos: kun. Dirsnas užėmė Samuaro pilį, Keistutis gi nukeliavo ligi Bušosborgo, kur paėmė Sesdeno pilį. Po to vokiečiai vėl teizdamiesi apsilankė Vaiguvoje, Viduklėje, Josvainiuose, Darsuniškyje, Kaltnėnuose, viską pakeliui naikindami ir 400 bėlaisvių vesdami mėsia.

1376 m. vokiečiai, norėdami apgulti Kauno pilį, dėl savo strategijos planų ejo pirmą į Varnius, o iš ten į Raseinius, Ariogalą į Josvainius. Iš čia gi jau persime-nė per Nevėžį apgulė Kauną, bet pavasario įotvinims pakilus, turėjo atsitraukti. Už trijų betgi metų vėl grįžo, pakeliui sunaikinę Josvainius ir Labnavą, ir ties Kaunu šiuo kartu padarė su Keistutiu santaiką.

Bet ir po taikos vokiečiai netrukė vėl aplankė Žemaičius 1381 m., palikę savo pėdsakus visu Vaiguvos—Rumšiškių ruožu. Senasis Keistutis savo keliu kersiojo jiems, net d kartų užpuolėdams Prūsus.

Taip žudėsi ir teriojosi žmonės simtai metų atgal...

Dabar vėl Žemaičiai tapato karės lauku ir vėl kardu bei ugnim yra teriojami, gal net baisiau, kaip pirma, tik jau kitokiomis sąlygomis, kitokiais tikslais, kaip toli išduoda ypatingą šaukimą ir ton

Kibirkštis.

"Naujiųjų" Redakcija duoda atsakymą "Kunigo Zentui." Nežinia, kuris didesnis "džentelmonas" yra—rašėjas, ar redaktorius.

X=X

"Draugas" ir visa jo garbinga kumpanija turėtų dabar permaitinti savo obalsį. Pirmą buvo "Viskas Lietuvai, o Lietuva Kristui." Dabar tur but taip: "Viskas Tautos Fondui, Tautos Fondas Lietuvai, Lietuva Kristui." O kadangi tokį planą išmislino Scrantone kun. Kemėšis, ir jį pildyt pristatė Dr. Rutkauską, tai turėtų but tokia begalinė progresija: "Viskas Rutkauskui, Rutkauskas Kemėšiui, Kemėšis Tautos Fondui, Tautos Fondas Lietuvai, Lietuva Kristui." Simtas doliarų tam, kuris įsprius čia kaip nors Simkų.

X=X

Jeigu ir dabar dar kas pasakys, kad klerikalams rupi daugiausia Lietuva negu jų partija, tai uždekit jam ant nosies telekopas, nes jis nebagas labai neprimato.

X=X

Rutkauskas su Kemėšiu, nors ne muzikantai, bet matyt nori, kad Simkus Tautos Fondo griežtų antrą smuiką. Padarė jį tik savo agentuku, kaip matyt iš pranešimo.

X=X

Basanavičius buvo laimingesnis už Simkų: atvažiavo, kada dar gyveno kun. Kaupas, o Amerika dar nežinojo didelio jezuito.

Jurgis Spurgis.

NEMALONUS NEAPSIŽIURĖJIMAS.

Po p. St. Šimkaus paveikslu, tilpusiam praeitos savaitės "Lietuvoje," pamiršta pažymėti, kad paveikslas padaryta iš p. W. Stankuno nuotraukos fotografijos. Šiuom tą nemaloniją klaidą atitaisome. "Liet." Redakcija.

VIETINĖS ŽINIOS.

"Širdis" atiduota žemaičiui. Šią savaitę Tėvynės Myletojų Draugijos leidinys "Širdis" atiduota spausdinti Žemaitis Printing House įstaigai, kurios prezidentu yra p. Žemaitis. Spaustuvė užstatė \$2,000 gvarantiją nejudomum turtu. Darbas, sulgy padarytojo kontraktu, turi būti užbaigtas lapkrūčio 15 d.

Kudikių dienei prieglaudai. Šios savaitės serodos vak. Dr. Zimonto kieme (ant antro augsto) buvo vakarėlis, kurio visas pelnas paskirta dienei Kudikių Prieglaudai, kuri steigama šale Fellowship House. Įžangos buvo skįpta po 25c ypatai.

SLA. moterų kuopoje. Šią seredą turėjo buti SLA. moterų 208-tos kuopos susirinkimas; jis tačiau perkelta pėtnyčios vakarui. Susirinkimas atsisbu 8 valandą Fellowship House svetainėje, 831 W. 33rd pl.

Draabužių rinkimas nukentėjusiems Lietuvoje. Rinkėjos draabužių nukentėjusiems nuo karės Lietuvoje nusiskundžia, kad Chicago lietuviai labai šaltai atsiėmė į draabužių rinkimo reikalą. Iki šiolei draabužiai labai mažai plaukia. Norima prie to darbo pritraukti kaip galint daugiau įjėgų. Išreikšta pageidavimas, kad prie to darbo prisidėtų senesni susivėjęs lietuviai "Gabijs" klubas. Kadangi to klubo tikslu yra šelpti neturtėlius, tai klubiūčių prisidėjimas prie rinkimo draabužių nukentėjusiems būtų labai artimas klubo užduotis pildyti. Tikimasi, kad "Gabijs" narės prisidės prie šio darbo.

Nuovė lietuvį saliuinininką. Šią savaitę naktį iš panedėlio į utarninką likosi plėšikų nušautas lietuvis Jonas Mozeris, kuris laikė saliuoną prie 4622 So. Western ave. Tris jauni plėšikai, 15—19 metų amžiaus, atėjo į Mozerio saliuoną po 12 val. nakties. Salione tuom tarpu buvo trys kostumieriai: Tamas Nagis, Adolfas Pečkaitis ir Jonas Vapi-nė. Padavus plėšikams alaui, šie išsitraukė revolverius ir visus buvusius salione sustatė prie sienos.

nos. Kišeniuose rado \$1.75, registeryje užtikio \$75, kuriuos pasiėmė su savim. Po tam plėšikų vadas paliepė visiems eiti sklepan. Mozeris ejoj pamau. Vienas plėšikų paleido 5 šuvis į jį ir ant vietos užmūšė. Plėšikai pabėgo.

Varduvės. Liepos 4 d. žinomas Chicago lietuvių ristikas P. Katauskas surengė savo varduvų apvaikščiojimą, kurin susirinko žymesnių lietuvių ristikų ir šiaip asmenų. Dalyvavo ristikas Bancevičia, dainininkas Jakutis ir kiti. Dainininkai patiekė pluoštą dainų. Svečiai smagiai linksminosi iki vidurnakčio.

Pasaulio Paukštis.

"Kanklių" Draugijos piknikas. Praeitą panedėlį, liepos 5 dieną, Willow Springs mėsia atsisbuvo "Kanklių" Draugijos choro šeimyniškas piknikas. Žmonių buvo apie 50. Linksminčiai ir žaisla visą dieną. Po pietų buvo dailinamos dovanos už lenktyniavimą, ir už tai, kas toliausiai įsibėgėjęs nušoks. Už lenktynes dovanas gavo: 1-mą p. Kazanuskas ir 2-rą J. Pajauskas. Už toliausį nušokimą dovaną gavo J. Kaupas.

Iš merginų, už lenktyniavimą, dovanas gavo: 1-mą, K. Garuckaitė, 2-rą, p-lė Prancinickiūtė; už toliausį nušokimą dovaną gavo p-ia M. Janušauskienė.

Pažymėtina, kad apsieita be svaigalų.

Chicago archyvakupas dar gyvas. Visą praėjusią savaitę Chicago archyvakupas Quigley kovojo su mirtim savo brolio namuose Rochester'je, Mass. Laikas nuo laiko jo padėjimas pasidaro geresnis, bet gydytojai visai neturi vilties, kad jisai pagis. Diena už dienos laukiama archyvakupo mirties.

Šimkus neturėjo prakalby. Praeitos savaitės bėgyje p. Šimkus neturėjo prakalby Chicagoje. Įvykus nesusipratimams tarp p. Šimkaus ir Tautos Fondo valdybos, p. Šimkaus prakalby maršrutu, kurio paruošimą toji valdyba pasiėmė ant savęs, nebuvo kam pasirupinti. Ponas Šimkus žada išvažiuoti iš Chicago sekančios savaitės pabaigoje. Tarp kit-ko, jį kvičia Painesdale, Mich., lietuviai, kurie apsiima apmokėti visas kelionės lėšas ir gvarantuoją \$100.00 aukų. Pratikalbos Painesdale turėtų įvykti liepos 17 d. Ponas Šimkus dar tikrai nežino, ar jisai galės važiuoti į Painesdale. Liepos 20 dieną jisai turi buti jau Wilkes-Barre, Pa.

West Side. Lie

JUOKELIAI.

VIENODOS NUOMONES.

Jonas Zvejas, istorikas, buvo labai išgilinęs knygoje "Ching praeities, kuomet jo moteris inėjo kambarin ir pasakė, kad jų vaikas negražiai pasiejęs su kai kuriomis kaimynais. Istorikas Zvejas pasisakė savo vaiką.

— Sunau, ar teisybė, kad tu vadina p. Zvirblį kvie? Vaikas nuleido galvą žemyn ir pasakė:

— Taip, tėvė.

— Ar tu vadina p. Zvirblį kvie? Vaikas nuleido galvą žemyn ir pasakė:

— Taip, tėvė.

Tėvas pamislino valandą ir pasakė:

— Sunau, ir aš tos nuomonės.

TIK 17 METUS.

Tulas Brooklyno lietuvis nuvažiavo Bostoną, kad aplankius savo gimines. Kartą jis sutiko So. Bostono vaiką ir, gerai pažinęs jį, paklausė:

— Kiek tau, vaike, metų?

— Septyni.

— Ar tik tiek aš manau, tu turi būti senesnis?

— Septyni— Vaikas šypsodamas atsakė, mat jam geriau tiko, kad jį palaiko senesniu.

— Gerbiamasis pone, pasakyk tamsta, argi tas vaikas tik 17 metų?— Brooklynis paklausė praeinančio žmogaus.

NEVERK, DABAR BUSI.

Tulas žmogus buvo atvestas pas teisiją. Atvestąjį skundė už vagystę. Teisėjas viską ištyręs, nutėstė atvestąjį kalėjimą.

— Ar buvai kada baustas kalėjimu?— teisėjas paklausė.

— Ne!— žmogus atsakė ir pradėjo verk.

— Na, neverk daugiau, dabar esi.

NAUJI RAŠTAI.

Lietuviškos Dainos. Išleido Lietuviška Muzikos Konservatorija Boston, Mass. Sutašė Petras Mikas. Telpa septynios dainos. (Kvartetams arba chorams). Kaina 25c.

Macbeth. Parašė William Shakespeare. Vertė Kleofas Jurgelionis (Kalėdų Kaukė). Chicago, Ill., 1915 m. Pust. 136. Kaina 70c.

"Draugija." Mėnesinis laikraštis (N.N. 93—96). Kaunas 1914 m.

Kas bails. Iš anglų kalbos vertė Juozas Miliauskas. "Draugo" bendrovės leidinys. Chicago, Ill. Kaina nepažymėta. Komedija, pust. 28.

Bratizėliai. Parašė Skruzė. "Draugo" bendrovės leidinys. Pust. 88. Kaina 45c. Chicago, Ill.

L'Eglise Catholique en Lithuanie. Lietuvių Informacijos Biuro leidinys. J. Gabrio redaguo. Paryžiuje 1915 m.

Pro Lithuania. Lietuvių Informacijos Biuro leidinys. Paryžiuje 1915 m.

Les Annales des Nationalités No. 3, 1915. Paryžius.

The Great War In The Far East. By Thomas F. Millard. Shanghai, China. February 1915 m. Pages 110. Price 50c.

DRAUGIJŲ REIKALAI

Didelis iškilmingas PĖKNIKAS parengtas Lietuvos Draugystės, ned. lispas (July) 11 d. 1915 m. G. Chernaucko darže, Lyons, Ill. Pradžią nuo 9 val. ryto ir tęsia iki vėlyvą naktį. Įžanga 25c porai. Sirdingai kviečiame visus senus ir jaunus, didelius ir mažus, vyrus ir moteris, vaikus ir merginas ant šio didelio iškilmingo pikniko, kame bus visokių pasilinksminimų, puiki muzika ir lietuviški šokiai. Kvietė. Komitetas. Pasarga: Vaziuojant imkit 22-ros gatvės karius iki Ogden ave. Ogden ave. iki 48-tos ir nuo 48-tos Lyons karo iki Desplaines upės krantui, kur randasi daržai.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Juozapo Basčio. Jis paeina iš Kauno gub., Raseinių pav., Jurbarko valsč., Rostulio kaimo. Pirmiausia gyvena Bostone, aš tuoli ar devyni metai, kaip Amerikoje gyvena, šeši metai, kaip nebežinau laiko ir nežinau kur jis yra. Melžiu ateisauk ant šio antrašo: Sr. Antonio Bastis, Callia Viera Mujica No. 174, Barrio Bofinaria, Rosario de Sta Fe, Republica Argentina.

Pajieškau savo giminių Juozo ir Elzbielos Bureckų Brūkų kaimo, Kalvarijos parap., Kalvarijos pav., Suvalkų gub. Girdėjau, gyvena Sheandoan, Pa. Jie patys, ar kas juos žino, melžiu pranešti sekančius adresu:

Jonas Liukaitis, Flint, Mich. Box 178.

Pajieškau savo pusseserės Vladislavos Butkukės, paeina iš Kauno gub., Krakių parap., Meroniskio kaimo. Gyvena Amerikoje apie 3 metus. Norėčiau su ja susirašyti. Malonėkite man pranešti, arba pačios ateisauk sekančių antrašo:

Antanas Kacevė, 1608 Sangamon ave. Springfield, Ill.

Pajieškau savo brolio Jurgio Muklevičiaus. Prieš septynis metus gyveno Statville, N. Y., o dabar nežinau kur, aš turiu labai svarbų reikalą. Jis pats, ar kas kitas, melžiu ateisauk sekančių adresu:

W. Muklevičius, 2163 Russell st., Detroit, Mich.

Pajieškau Juozo Jonušo, iš Varnių, Kauno gub. Šešių metų augšio, juodo plaukų, melsvų akių ir rauplėtas. Antra sykį pribuvęs Amerikon jau du metus atgal, ir apie 7 mėnesiai kaip prasišalino iš Chicago. Jis mane apgavo ir labai nusikandė. Kas apie jį man duos žinią, gaus \$5.00 dovaną.

Stella Radavičiūtė, 843 W. 34th st., Chicago, Ill.

Ant Pardavimo.

Rikalingas:—vyras, kuris norėtų vakarais užsidirbt pinigų. Neatitrukdami jo nuo jo kasdieninio darbo, mes išmokinsime, kaip galima lengvai uždirbt pinigų tarp savo draugų ir pažįstamų. Jėgu Tamsta nori pagerinti savo buvį ir nori žengti pirmyn šioje pasaulyje, tai rašyk pas mus, o mes prisilysime pilną išsisklaimą. Patyrimai nereikalingi. Mes Tamsta išmokinsime visko ir tas nieko nekastuos.

Manager, Room 35, 154 W. Randolph st., Chicago, Ill.

Reikalingas yra žmogus, ar vaikinas, kuris nusimano apie sudėtingą mėsos ir dirbimo segesus arba dešreles. Praskau ateisauk per laisvą; aiga bus mokama gera.

Giraitis & Jaggott, Box 341, Christopher, Ill.

Pareiduoda:—salimas lietuvių apgyventoje vietoje; priežastis—išvaizdas savininko į kitą miestą. Gera progą padaryti pinigų, nes pareiduoda pigiai, o biznis gerai išdirbtas. Adresas:

Joe Maželka, 4600 Wentworth ave., Chicago, Ill.

BARGANAS UŽ \$1,600.00. Įmokėk \$500, o likusius ant išmokėjimo. Patja gyvenkite pirmame flate ir imkite randą už antrą flatą. Puiki ant dviejų pagyvenimų medinė stuba. Vienas flatas turi 6 kambarius, o kitas flatas turi 4 kambarius. Gražus, ilgas lotas ant 38-tos gat. tarp Halsted ir Auburn av. Olszewskio Bankas.

KAS NORITE?

Atsižinti apie moterų higieną ir jų ligas, skaitykite

Knyga dydžio 5 1/2 x 8 colius. Tai yra nudingiausia knyga moterims ir kiekvienai privatoji turėti. Su paveikslais. Pirmą 25c. Antrą 25c. Trečią 25c. Ketvirtą 25c. Penktą 25c. Šeštą 25c. Septynią 25c. Aštuonią 25c. Devynią 25c. Dešimtą 25c. Vieną dolerį. Adresuokite:

M. G. VALASKAS, 349 Kensington Ave., Chicago

Parducdama murinis namas prie Parnell av. ir 35-tos gat., trimi augštais ir užpakaliu mediniais, abu labai pigiai. \$500 reikia įnešti, o likusį suma lengvomis išlygomis. Ateisauk! reikla A. Olszewskio Banko, 3252 So. Halsted st.

TĖMYKIT!

Geros farmos ant pardavimo Missouri'jos Valstijoje. Gera žemė, sveikas oras. Jau 8 metai lietuvių apgyventa. Dabar gerai laikas apsižiūrėti. Toliesni žinių prašykite laišku. J. Zimaničius, Raymondville, Mo.

"DRAUGAS"

Letuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis "Draugo" sandarbininkų skaityklėje yra rimčiausieji ir žymiausiai lietuvių veikėjai ir rašytojai. Jams paduodama daug žinių iš draugijų ir visuomenės judėjimo. Visi dienos klausimai yra svarstomi rimtai ir teisingai.

Prenumerata Amerikoje \$2.00 metams, \$1.00 pusei metų. Kitose šalyse \$3.00 metams, \$1.50 pusei metų. Pažūrėjimui siunčiame vienas numeris veltui. Adresuokite: DRAUGAS PUBLISHING CO., 1800 W. 46th St., Chicago, Ill.

FARMŲ PIRKĖJAMS DOVANA.

Didelis farmų listas dovanai, didžiausioji Lietuvių Kolonijoje, su aprašymu daugybės farmų pardavimų, išdirbtų, su būdinkais, sodais, gyvuliais ir neišdirbtos žemės parduodama pigiai ir ant lengvų išlygų; žemė geriausi kaip randas visoj Amerikoje, netoli nuo didelių miestų ir gerų marketų; jeigu manai pirkt, rašyk laišku tuojuos, su užklausa farmų listą. Chas Zekas & Co., 127 N. Dearborn St., Room 808, Chicago, Ill.

LENGVAS GYVENIMAS ANT PIGIŲ ŽEMIŲ PIETUOSE.

40 akrų žemės valstijoje Arkansas ar Louisianos duos Tamstai pragyvenimą nuo pat pradžių ir patalys Tamstai ant turty kello. Mūsų kompanijos atidoma žemes iš po nukirstų miškų nuo \$12 iki \$15 už akrą. Du vaisių ir metus ant tos pačios žemės. Apsigyvenimas sveikųjų jau pradėtas. Prisilienyk prie Tamstos viengienų kolonijoj ir Tapk pasekmingu. Mažas turtas Tamstai duos pradžią. Rašyk šiandien pas L. M. Allen P. T. M. Rock Island Lines, Room 718 La Salle Station, Chicago, Ill., pilnais nurodymams.

SU PILVO SKAUDEJIMU

Be abejo, nuo senai ieškotai palengvinimo. Nesiduk suvedžioti. Nedaryk bandymų. Vartok

SEVERA'S BALSM OF LIFE

[SEVEROS GYVASTIES BALSAMAS] ir umai pajusi jo sveikinančią ir stiprinančią veikmę. Jisai ypač rekomenduojama gydymui nerviškumo, dyspepsijos, nuolatinio sukietėjimo, laikinio drugio ir sustingusio jėgų. Senstantieji, seni ir silpnai žmonės ras jį labai geru. Kaina 75c.

Odos sveikumas daug priguli nuo mui-gerumo. Mes patariame vartoti

SEVERA'S MEDICATED SKIN SOAP

[Severos Gydytis Odinis Muilas]

del kasdieninio vartojimo, prausianties, maudanties, galvą trenkant. Kaina 25c.

Visi aptiekininkai parduoda Severa's Preparations (Severos gyduoles). Žiūrėk, kad būtų Severos. Jei savo apytinkėj negalėsi jį gauti, tai rašyk tiesiog

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

MILDA-TEATRAS

3138-42 So. Halsted St.

Turi geriausią pasisekimą. Kas nakt pilnas žmonių.

Kodėl?

Todėl, kad duoda geriausius valdinimus už pigiausias kainas.

Už 5c čia pamatysi gražesnę Teatrą, kaip vidurmiestį už 50c.

Kainos šokiom dienom 5c ant balkono, 10c žemai.

Subatom ir nedideliom 10c balkonas, 15c žemai.

Prasideda 7 valandą kas vakarą. Subatom ir nedideliom 2 val. po pietų.

Jei nori linksmam praleisti valandą liuso laiko, tai ateik

MILDOS-TEATRA.

PINIGAI

Geriausiai, greičiausiai ir pigiausiai

Persiųsija Pinigus į Lietuvą-Rusiją ir visas dailis svieto ir parduoda šifortas

A. OLSZEWSKIO BANKA

3252 South Halsted St. CHICAGO, ILL

P. A. Tabakiniams Šykštuoliams

Turėkite tikrą smagumą iš tabako, laikydamiesi geriausios rūšies, prie kokios jūs kuomet nors pridėjote degtuką—Prince Albert'o. Prince Albert yra kitiškas, nes "kandimas" ir deginimas yra pralatinį pagelba patentuoto proceso, kurį tik mes valdomė. Jūs galite prikimšti pilnutėlę savo pypkę arba pasidaryti cigaretę iš P. A. tabako ir rudyti taip smarkiai, kaip tik norite. Jisai negali "kasti" liežuviu. Yra daug džiaugsmo kiekvienam dume tabako

PRINCE ALBERT

tautiškas linksmybės rukymas

—vėsus, kvapus, saldus kai riešutys ir tos rūšies, kurį verčia jus ilgėtis kito užsikymo. Jokis kitas tabakas negali būti, kaip Prince Albert. Geriausias dalykas, kurį jūs galite padaryti, tai susiartinti su šiom džiaugsmą suteikiančiu, nekandanti tabaku ir susukti iš jo cigaretę arba prisikimšti pypkę ir žinoti, kas yra tikras užgaudinimas tabaku.

Pirkite Prince Albert'ą visur "toppy" raudonose krepšiuose, 5c.; svariose raudonose blešinėse, 10c.; ir parankiuose svariniuose ir pusvariniuose humidoruose.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO., Winston-Salem, N. C.

VOKIEČIAI DA VIS LIETUVOJ TE BESĖDI AR RUSAI JUOS IŠVYS-NEŽINIA.

Jeigu rusai neįstengs vokiečių iš Lietuvos išvyti, tai lietuvių ukės, laukai ir namai bus atimti ir vokiečiams atiduoti. Lietuviai tada galės vokiečiams bernauti už puoduką juodos kavos, arba kraustyti kitur sau tėvynės jieskoti. Ir Amerikos lietuviams nereiks Lietuvon grįžti, kadangi jų tėvynė jau bus vokiečių rankose.

Todėl Amerikos lietuvių pasirūpinkite čia Amerikoje užpirti geresnes biznio vietas, kol kainos pigios, kad čia turėtumėte antrą tėvynę, ir kad nereikėtų jums ir jūsų vaikams visą amžių svetimiems tarnauti. Jūs matote, kur tik geresni štorai, vis yra žydų arba vokiečių rankose. Kodėl? Todėl, kad anie kur tik užtėmijo geresnį biznio vietą, tuojuos užpikirto nelaukdami kol kainos pabrangs ir už tai jų rankose yra geriausi bizniai.

Dabar Geriausia Bizniui Vieta yra Bridgeportas.

Čia properčių kainos dar pigios, bet jau žydai ir grekai patėmijo, kad čia yra gera biznio vieta ir pradeda properptes pirkinėti. Todėl ir čia netrukus kainos pabrangs, paskui turėsite mokėti brangiau.

Piet-rytinį kampą 32-ros ir Halsted Sts. nupirko žydai ir jau pradėjo statyti 3 augštų biznio namą.

No. 3210 So. Halsted St. nupirko grekas, kuriame atidarys "Fruit Store."

No. 3215, 3217 ir 3219 So. Halsted St. taipgi derina žydai statymui didelio departamentinio štoro.

O lietuvių ką daro? Vaziuoja į miesto pakraščius lotų pirkti, kur tušti laukai, gatvės nebrukuotos, ir kur biznis nei už 100 metų nebus toks, kaip ant Bridgeporto. Ir ten moka už lotus brangiau negu čia galėtų pirkti. O kada ten gatvės išbrukuos, bus vėl nauji kaštai.

Ant Bridgeporto, ant geriausių gatvių galite pirkti lotus pigiau kaip kitur ir čia pastatytas namas niekadus nebus tuščias.

MĖS TURIME ČIA PARDAVIMUI SEKANČIUS LOTUS:

3 lotai ant So. Racine ave. tarp 33-čios ir 34-tos gatvių po \$450.00
Ant lengvų išmokėsių.
4 lotai geriausioje lietuvių apgyventoje vietoje ant Emerald ave. tarp 30-tos ir 31-mos gatvių po \$700.00
Ant lengvų išmokėsių.
Kam tada laukuose mokėti už lotą \$700.00 kada mieste ant biznio gatvės gali pirkti už \$450.00.
Po No. 3236 So. Union ave. lotas už \$950.00
Pietrytinis kampas Emerald ave ir 33-čios gatvės du lotai tinkami visokiam bizniui už \$3,500

GYVENAMI NAMAI PARDAVIMUI.

Ant Lime St. tarp 32-ros ir 33-čios gatvių parduoda 2 mūrinių namai, gerai aptaisyti. Vienas už \$1,700
Antras už 2,000
Įmokėk tik \$500, o reštą ant lengvų išmokėsių.

ANT EMERALD AVENUE.

4 rūmų medinis namas, už \$1,000
6 rūmų medinis namas už 1,600
2 augštų, 4 flatų medinis namas už 3,300
Įmokėk \$1,000, reštą ant lengvų išmokėsių.

ANT UNION AVENUE.

3 augštų, 3 flatų geras mūrinis namas už \$3,300
Įmokėk \$1,000, reštą morgėdus.

ANT PARNELL AVE. ARTI 34-tos GATVĖS.

Du namai ant vieno loto. Priešakyje mūrinis 6 kambarių, užpakalyje 2 augštų medinis, 2 flatai. Neša randos \$40.00. Kaina \$4,200
Įmokėk tik \$700, reštą ant lengvų išmokėsių.

ANT WALLACE STREET.

2 augštų, 2 flatų po 6 rūmus medinis namas už \$2,500
Įmokėk \$500, reštą ant lengvų išmokėsių.

ANT NORMAL AVENUE.

Du mūrinių namai ant vieno loto, abu 2 augštų ir po du flatų, neša randos \$48.00 per mėnesį. Kaina \$4,000
Įmokėk \$1,000, reštą morgėdus.

BIZNIO NAMAI SU ŠTORAIS.

VISI ANT HALSTED ST.

Didžiausias naujai statytas ant 3 lotų mūrinis namas, 75 pėdų plotas, 135 pėdų ilgas, prirengtas užstatymui antro ir trečio augšto, tinkamas didžiausiam departamentinui štorui. Užima beveik pusę bloko. Kaina \$36,000
Neša randos per mėnesį \$300, per metą \$3,600, tai per 10 metų išrenki savo visus pinigus ir namas lieka dykai.
Įmokėk tik \$8,000, o reštą pati randa išmokės. Šlame namo bile dieną bus didžiausias departamentinis štoras.

3 augštų naujai pastatytas ant 2 lotų puikliausias namas, 50 pėdų plotas, 115 pėdų ilgas; pirmas augštas storas, antras ir trečias augštas 4 flatai. Kaina \$48,000
Neša randos per mėnesį \$435.00, per metą \$5,220.00, tai per 10 metų išrenki savo visus pinigus, ir namas lieka dykai.
Įmokėk \$10,000, o reštą pati randa išmokės.

2 augštų medinis namas, pirmas augštas storas ir 4 rūmai; antras augštas du flatai. Kaina \$7,000
Neša randos per mėnesį \$75.00, per metą \$900.00, tai per 8 metus išrenki savo visus pinigus iš randų, ir namas su lotu lieka tu dykai.
Įmokėk tik \$1,000, o reštą po \$75.00 ant mėnesio, tiek kiek randos gauni.

2 augštų mūrinis namas, pirmas augštas storas ir 3 rūmai, antras augštas 2 flatai. Užpakalyje \$500 vertas tvartas. Kaina \$8,000
Neša randos per mėnesį \$75.00, per metą \$900.00, tai per 9 metus išrenki savo visus pinigus ir namas su lotu lieka dykai.
Įmokėk tik \$1,000, o reštą po \$80.00 ant mėnesio.

Siaurvakinis kampas Halsted ir 32-ros gatvių, prie Mildos Teatro, lotas 62 pėdų plotas, 135 pėdų ilgas, geriausiai tinka Hotelui. Ant pirmo augšto galima padaryti 3 storus ir restauraciją, ant antro ir trečio augšto 100 rūmų. Loto Kaina \$15,000
Jei turi pinigų užmokėjimui už lotą, tai mes tau pastatysime Hotelą kokį norėsi.
Bizniariai apgalvokite šią gerą propecciją.

A. Olszewski Bank
3252 So. Halsted St. Chicago

25 DOVANOS DYKAI 14K Gold Filled Aukso Laikrodėlis \$5.50

SPECIALISKAS ISPAIDAVIMAS 14K GOLD FILLED AUKSO LAIKRODĖLIŲ statai pagal FABRIKOS KAINA, kad kuodaugiau jį išparduoti, tai KAS DABAR PIRKS PAS MŪS LAIKRODĖLI, tai augščiau patalpinus 25 puikius dalykus kiekvienas apturės prie laikrodėlio VISAI DYKAI, kaip tai: importotas atviras laikrodėlis (MODELIS), Harmonika, Moteriškas Brastelės, Veidrodėlis, kuris aptaisytas su trimis kitais dalykais, Dubeltas Lencuogis su Brodele, Kryželis su žiedu, Svardele del maršketi, maršketi ir kalnietis, žiedas, Pėliukas.

Tai, kas dabar iškirpa ta aparatinimą ir prietaisus su rankpinigiais 25c. (markėmis ar kvoteri), tam tuojuos išsiųsim laikrodėlį ir 25c. dovaną prie laikrodėlio VISAI DYKAI.

Kada apturėsi šiuos, persikrūninti, jog tas laikrodėlis yra tikrai 14K. GOLD filled, GVARANTUOTAS ANT 25 METŲ, SU GERIAUSIU PASAULIJE RANKPINIGIU. Todėl aisku, jog perkant laikrodėlį nuo mūsų, ABSOLIUTISKAI NIETI NERIZIKUOT, kadangi mūsų laikrodėliai yra GVARANTUOTI ANT 20 METŲ, ir jei laikrodėlis bėgyje 20 metų pasigadintų, mes jį pataisyim, arba išmainsim ant kito VISAI DYKAI. IS KANADOS visi pinigai turi būti prisijuti šakalo, MOS KOMPANIJOS, o visados apturės ta, kas yra garinta. Adresuokite:

AMERICAN NOVELTY & JEWELRY CO.
1427 Minford Place - Dept. L. T. NEW YORK, N. Y.

A. OLSZEWSKIO BANKA

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Seniausia ir tvirčiausia Lietuviška Banka Chicagoje.

Isteigta 1893 metuose.

Valdo kelesdešimtys bagočiausiu Budinku ant Bridgeporto.

PRIIMA pinigų taupinimui nuo vieno Doliaro iki didžiausių sumų ir moka už juos 3 procentą metams.

SKOLINA pinigų pirkimui ir statymui namų Chicago mieste.

PERKA ir parduoda namus ir lotus ir stato kitiems namus ir štorus ant lengvų išmokėčių.

PERKA ir parduoda Morgečius ir Bondsus, nešančius 4, 5 ir 6 procentą.

ATVAŽIAVUSIEMS Chicago išskoluoja jų pinigų, paliktus kitose bankose.

IŠMAINO ruskus pinigus ant amerikoniškų ir amerikoniškus ant rusų.

SIUNČIA pinigų į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svieto pigiai ir greitai.

PARDUODA Šifortas ant visų linijų ir parupina nuo Rusijos konsulio pasportus važiuojantiems Lietuvon, Rusijon.

BIZNIERIAMS duoda Čekių knygeles, su kuriais tai čekiais jie apmoka algas, bilas ir visokias kitas išmokėtis. Čekiai yra praktiškiausias ir lengviausias būdas vedimo rokundų biznyje. Jokis biznierių be bankos čekių negali šiandien atsakančiai savo biznį vesti.

PADARO Dviejernastis ir visokius kitus rejentališkus raštus gerai ir pigiai.

PARSAMDO Bankines Skryneles (Boxes) saugiai įrengtoje Bankoje, prie kurios nė vagis, nė ugnis negali prieiti.

Lietuviai iš kitų miestų ir farmų gali šioje Bankoje atlikti savo reikalus per laiškus. Rašykite adresu:

A. OLSZEWSKI BANK

3252 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Atvažiauvusius iš KITUR MELDŽIAME aplankyti ir mūsų Banką.

BANKOS VALANDOS:

Užtarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro.
Panedėliais, Seredomis ir Pėtnyčiomis nuo 8 ryto iki 6 vakaro.
Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

Phone DROVER 5092

DR. K. DRANGELIS

LIETUVIŠKAS DENTISTAS

VALANDOS: nuo 8 iki 11 ryto nuo 1 iki 4 po pietų nuo 7 iki 9 vak. Nedėliomis pagal atvejus.

3261 So. Halsted St. Chicago, ILL.

Priešais A. Olszewski Banką

NAUJAS ISRADIMAS.

Mes norime žmonijai perstatyti naują išradimo beraktinę spyną, kuri yra padaryta ant neįspaliojamy pamatų, taip kaip Bankinis Užraktas, ir yra viena iš saugiausių beraktinių spynų, kurios pėrviršja visas kitas raktais rakinėjamas spynas.

Jeigu reikalaujate saugios spynos, kurios niekas negalėtų atrakinėti, tai rašykite laišką Lietuviškai pas mus, o mes priimsime naują išradimo beraktinių spynų aplinkraštį su paveikslais, iš kurio galėsite plačiai pažinti kaslinink mūsų naujo išradimo beraktinių spynų.

Rašydami laišką pas mus, rašykite Lietuviškai ir pėdėkite markę dėl atsekimo, adresuokite šitaip:

SECURITY PADLOCK CO.,

648 W. 31st St., (Dept. A) Chicago, ILL.

Joseph J. Elias, Savininkas

4600-4602 S. Wood St., Chicago.

Pirmame pinigų į Banką užėdėjimui nuo vieno doliaro ir daugiau

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

ant metų trečią procentą ratomis

Rusiškas

Lietuvos Rejentališkas Biuras

GERIAUSIAI PADARO:

Rusiškas Dviejernastis, Aktus pirkimo, pardavimo, išradavimo ar kitam pervedimo žemės ar užkės Lietuvoje-Rusijoje. Parupina pasportus išvažiuojantiems Lietuvon-Rusijon ir visokius kitus rejentališkus raštus padaro gerai, greitai ir pigiai. Išskoluoja doleris, skolas ir pinigų, paliktus Rusiškose Bankuose.

Visokiuose reikaluose Informaciją suteikia dykai.

Dėl informacijos Chicagoje kreipkitės asabiškai, o iš kitų miestų raštų, adresuojant:

LIETUVOS REJENTALIŠKAS BIURAS

3252 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Biuro Valandos: Nuo 8 ryto iki 6 vakaro. Užtarninkais, Ketvergais ir Subatomis nuo 8 ryto iki 9 vakaro. Nedėliomis nuo 9 ryto iki 1 po pietų.

D-re Maria Dowiat-Sass

Motery ir vaikų ligų specialistė

Ofisas

1725 West 18th Street

Tarp Paulina ir Woodgat.

Phone Canal 1203

Valandos:

ryt 9:30 iki 12:00 val. ryto

ryt 7:00 iki 8:00 val. vak.

Nedėlioms

ryt 9:30 iki 12:00 val. ryto

Rezidencija

5208 W. Harrison Street

Tel. Austin 737

Valandos:

tiktai iki 9:00 kiekvieną rytą

Lietuviškų Knygų Krautuvė.

Mylėtojai gerų knygų, norinti išlaikyti savo protą ir išsimokinti anglišką kalbą, kviečiami pirkti Knygas iš mano krautuvės. Čia gaunama visokios lietuviškos knygos, taipgi angliškos ir lenkiškos ant užsakymo. Scenos mylėtojų rateliai imdami komplektus, s. v. gauna papigintą kainą. Krautuvė adara kas vakaras.

Iš kitų miestų atsikankusiems, pasiūniu katalogą dykai. Adre.:

M. J. DAMIJONAITIS

901 West 33-rd St., CHICAGO, ILL.

F. P. Bradchulis

Attorney & Counselor at Law

Lietuvius Advokatas

30 N. LaSalle St., Chicago, Ill.

Stock Exchange Bldg., Rooms 1107-1111

Telephone Franklin 1479

Gyv. 3112 S. Halsted St., aril 31-m

Telephone Yards 3189

LIETUVIŲ LIUTERONŲ ATYDAI.

Iš prieštasties europinės karės dabar negalima gauti jokių knygų iš Europos. Bet mes da turime po keleto lietuviškų liuteroniškų maldaknygių ir giesmių knygų savo krautuvėje, ir pas pas mus da galite jų gauti.

Todėl, kurie reikalaujate minėtų knygų, tai pasiskubinkite, kol jų turime, nes šioms išsiųgtis, negausite niekur, kol karė nepasibaigs. Rašykite umai, o prisiųsime katalogą.

LIETUVA PUB. CO.,

3252 S. Halsted str., Chicago, Ill.

Užrašykite sau ar savo pažįstamiems

Lietuvijai bei Amerikoj

VIENYBE LIETUVININKU

Eina jau 30-tus metus.

Prenumerata \$2.00 metams; \$1.00

pusei metų. Kanadoje \$2.50 metams;

\$1.25 pusei metų. Anglijoj, Lietuvoj ir

kitur \$3.00 metams; \$1.50 pusei m.

Pamatinui vieną num. siūniam dovaną

Knygų katalogą siūnčiame ant pareik-

lavimo dovanai.

J. J. Paukštis & Co.

120-124 Grand Str.,

Brooklyn, N. Y.

252-252-252-252-252-252-252-252-252-252

Dr. O. C. HEINE

DENTISTAS

OFISAS-Kampus 31 ir So. Halsted gat.

(opreimas str. aplinkos.) CHICAGO, ILL.

Tel. Canal 5395

J. G. Mezlaizskis

Generalis

Kontraktorius ir

Namų Statėjas.

2302 S. Leavitt St. Chicago

Tel. Canal 4052

Dr. A. K. Rutkauskas

2302 S. Leavitt St. Kampus 23-šios gat.

CHICAGO, ILL.

Tel. YARDS 1532

Dr. J. KULIS

Lietuvius Gydytojas ir Chirurgas

3259 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir

vyrų. Speciališkai gydo limfantiis, už-

sienėjusias ir pasilpiusias vyrų ligas

Ar skaitel sentausią ir rimtą populi-

rišką-moksliską mėnesinį laikraštį

"LAISVOJI MINTIS"

"Laisvoje Mintyje kas mėnesis telpa

straipsnių iš įvairių mokslų, politikos,

religijos, sociologijos ir socialio klausimo sryčių.

Laisvoji Mintis tarnauja Amerikos

lietuviams jau penkis metus.

Laisvoji Mintis yra labai didelio

formato magazinas ir trumpoje ate-

tyje mano dar padidėti.

"Lais. Min." kaina metams \$2.00.

Pusei metų 1.00.

Pavieniais numeriais 20c.

Siųsk 20c kad ir krasiuženkliais, tuoj

gausi "Laisvosios Minties" vieną nu-

merį. Adresas:

"LAISVOJI MINTIS"

2627 Calumet Ave. Chicago, Ill.

LOTAI GERIAUSIOJE VIETOJE.

Pietrytinis kampas Emerald ave. ir

33-šios gatvės, 48 pėdos plotis,

125 pėd. ilgis. Tinka visokiam

bizniui. Parsiduoda už \$3,500.00

3236 So. Union ave. Lotas 25x125.

Parsiduoda už \$950.00

3012 Emerald ave. \$650.00

3020 Emerald ave. \$675.00

3024 Emerald ave. \$675.00

3040 Emerald ave. \$700.00

Parsiduoda ant lengvų išmokės-

čių.

Ar jūs žinote, kad šitie lotai, yra

tris sykus veršeni už lotus ant Ked-

zie ave. ir 28-tos gat., už kuriuos ten

moka žmonės po \$800.00

A. OLSZEWSKI BANK,

3252 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Jau Išėjo Iš Spaudos

MILŽINIŠKAS VEIKALAS

TIKĖJIMU ISTORIJA

Visas veikalas sudaro 1086 puslapius gražaus ir lengvai skaitomo rašto. Knyga yra papuošta skaitlingais piešiniais, kurie palengvina skaitymą ir padaro jį daug vaizdingesniu.

Šią milžinišką knygą parašė, bendradarbiaujant visai eilei kitų mokslininkų, žinomasai visame pasaulyje mokslininkas D. P. Chantepie de la Saussaye. Lietuvių kalbon vertė J. Laukis.

Šioje knygoje skaitytojas ras pilną apžvalgą visų tautų tikėjimų-religijų, pradedant nuo seniausių amžių ir baigiant dabartiniais laikais.

Skaitydamas Tikėjimų Istoriją, suprasi, kaip žmogus laipsniškai tobulinosi savo tikėjimiskose pažvalgose, kol galop nepriėjo prie dabartinių tikybų. Tikėjimų Istorija yra veidrodžiui, kuriame aiškiai, kaip ant delno, matai žmogaus dvasios plėtojimosi kelius. Negalima suprasti žmonijos vystymosi, jeigu nežinai, kaip išsivystė tikyba. Tą gi galima kaip sykis sužinoti šioje naujoje Tikėjimų Istorijoje.

Tikėjimų Istorija yra milžiniškiausias lietuviškai parašytu veikalų toje šakoje.

Knyga yra didelio formato, gražiais tvirtais aparais, nugara ir kampai skuros, sonai audimo, aukso titulu ant nugaros.

Kaina tikrai \$5.00. Sulyginus su veikalo didumu ir jo svarba, kaina yra be galo maža.

Kiekvienas skaitantis save apšvietu ir norintis būti inteligentišku lietuviu privalo butinai perskaityti šią knygą.

Reikalavimus Siųskite Antrašu:

Lietuva Publishing Company

A. OLSZEWSKI, Pres.

3252 So. Halsted St.,

CHICAGO, ILL.

KATALIKA

AMERIKOJ

LIETUVIŲ DIENRASTIS

VISUOMENES,

KATALIKA

Literatūros ir Politikos iliustruotas Laikraštis

Amerikos Lietuvių Dienraštis "KATALIKAS" paduoda viliusias žinias apie-karą ir visokius atsitikimus pasaulyje. Visuomet pilnas indomų straipsnių.

Dienraštis "KATALIKAS" eina tautiškai-krikščioniškoje dvasioje.

DIENRASTIO KAINA:

Metams	\$5.00
Pusei metų	3.00
Tris mėnesiams	1.75
Dviem mėnesiams	1.25
Europoje metams	7.00

Praneškite savo adresą, o gausite pasiūlytimui vieną numerį veltai.

TAIPPAT UŽLAIKOMA

Didžiausia Knygų ir Muzikos Krautuvė

REIKALAUKITE KATALOGO

Rašydami laiškus ir siųsdami pinigų visados adresuokite šitaip:

TANANEVICH PUBLISHING COMPANY

3249-53 South Morgan Street

CHICAGO, ILL., U. S. A.

Canal. 2118

DR. A. YUŠKA

LIETUVIŠKAS GYDYTOJAS

1749 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.

CORNER 18th STREET

Prekybos ir Kalbu

Dieninė ir Vakarinė

MOKINAMA:

Angli kalba nuo pradines iki augščiausios

Arithmetika

Augstos. Matematika

Istorija, Geografija

Poliška Ekonomija

G. Leveskis. Vedejas Mokyklos

3106 So. Halsted St., Chicago.

DU-KART NEDELINIS LAIKRASTIS

THE SUN.

Eina jau 25 metai

Užtarninkais ir Pėtnyčiomis

Prenumerata metams \$2.50

„ „ pusei metų \$1.25